

VOJAK JOE STONE iz Kentuckyja si je v neki italijanski vasi zaželel kokošje pečenke. Njegov tovariš (na desni) mu je zaklical "stoj!" Kokoš je ostala živa.

Obetanja, da v tej vojni ne bo dobičkarstva na njen račun, neuresničena

V prejšnji vojni so nastajali novi milijonarji kot gobe po dežju, prejšnji pa se razvijali v multimilijonarje.

Ko smo bili pritegnjeni v sedanjí vojni konflikt, pa je vlada obljubila kontrolirati produkcijo toliko, da bodo možnosti za čezmerne vojne dobičke izključene.

Obetanj ni mogla izpolniti. Gospodárstvo te dežele je zidano na profitih in je naravno, da se je v takem sistemu pohleptom za profiti še najmanj mogoče izogniti.

Tednik "Labor" v Washingtonu ugotavlja, da so se dividende v industriji vojne produkcije izredno zvišale, in da so tudi rezerve teh korporacij narasle za milijarde dolarjev, ki jim bodo služile za zlato jabolko po vojni.

Isti list poroča, da slično dobro uspevajo korporacije v Angliji. In naravno, enako v Nemčiji. Karteli bogatašev uspevajo vsled vojne... Ko nastane mir, pa si že sedaj pripravljajo načrte, kako si mednarodni trg čimboljše razdeliti in podvreči, da se bodo dobički zanje nemoteno nadaljevali.

Kadar si kompanije v Zed. državah lahko vzlic vojni in kljub obljubam, da vsled nje ne bo čezmernih dobičkov, nagrabijo milijarde, vemo, kako brezpomembne so bile obljube, da bodo v sedanjí vojni profiti odpravljani.

Vzlic davkam in drugim "požrtvovalnostim", pravi Labor, so dividende narasle od 7 do 15 odstotkov in vrh tega so si korporacije položile na stran rezerv v vrednosti stotine milijonov dolarjev.

A če čitate kapitalistični tisk, vidite v njemu drago plačane oglašje z dokazovanjem, kako zelo zvezna vlada davi biznis, in kako mu ovira svoboden razvoj, namesto da bi mu pomagala.

Tako bo ostalo, dokler bosta v kongresu dominirali sedanjí dve stranki. Oziroma, dokler bo delavstvo glasovalo za sistem kakršen je.

Naše izgube na vseh bojiščih znašajo nad 206,000 mož

Nevštevši izgub, ki jih je ameriška armada imela v minulih dneh in svoji ofenzivi v južni Italiji, so skupne izgube ameriške oborožene sile znašale do minulega tedna 206,227 mož. Izmed njih je bilo 47,605 ubitih, 77,868 ranjenih, 44,522 pogrešanih in 36,232 ujetih.

V gornjih številkah odpade na pehotno armado 161,113 mož, med njimi 28,059 ubitih, mornarica pa je izgubila 45,114 mož, med njimi 19,456 ubitih.

Italijanski vojni ujetniki sedaj "kooperatorji"

V Angliji je uposlenih nad 300,000 italijanskih vojnih ujetnikov. Večinoma so bili zajeti na afriških bojiščih. Sedaj, ko je Italija naša "sobojevnica", je Badoglijeva vlada skupno z novimi ministri njegove koalicije angleško vlado urgirala, da naj se italijanskih ujetnikov ne smatra več za ujetnike, pač pa za prijatelje. Angleška vlada je o tem razmišljevala in se odločila, da bodo italijanski ujetniki v Angliji odslej "sodelavci" ali "kooperatorji". Torej je Italija edina izmed osiženih dežel, ki se ji ni bati poraza, ki ga je doživela. Morda bo šlo še kateri drugi tako po sreči.

Ponemčevanje Prage

Od kar je Praga pod nemško okupacijo, se ponemčevanje v nji sistematično izvršuje. Češka univerza je bila ukinjena že v pričetku vojne in enako mnogo drugih čeških šol; kar jih je ostalo, je v njih glavni pouk v nemščini.

Imena ulic so ponemčena. Napisi na uličnih krahah so nemški in v manjših črkah v češčini. Jedilni list v restavracijah mora biti na prvem mestu v nemščini in šele na drugem mestu je tudi češčina dovoljena. Kdor bi prišel sedaj prvič v Prago in ne bi poznal njene zgodovine, bi mislil, da je to povsem nemško mesto, ki le iz prijaznosti tolerira češko manjšino toliko, da ji dovoli rabiti poleg nemščine tudi svoj jezik.

Zbiranje obleke za ruski relief

Nedavno je v Chicagu govoril sovjetski poslanik Andrej Gromeko o potrebah ljudstva v osvobojenih krajih Sovjetske unije in apeliral na publiko, da pomaga pri zbiranju obleke, ker je na milijone tamošnjih prebivalcev od vse. Telefonska številka urada, ki zbira obleko za v Rusijo, je v Chicagu Harrison 3252. Tam se dobe vsa pojasnila in navodila.

pric AFL in pa zaradi boja in intrigriranja svetovne reakcije proti Rusiji se je akcija sklicateljev v Angliji za enkrat ponesrečila.

Ameriški naciji izzivajo oblast in javnost

FARSA V WASHINGTONU. — OBTOŽENCI UGANJAJO KRAVALE IN NASTOPAJO KOT DA SO ONI TOŽITELJI. — ZLORABLJANJE DEMOKRACIJE IN SVOBODSCIN

Pred nekaj tedni se je pričela pred poroto na zveznem okrajnem sodišču v Washingtonu obravnava proti devetindvajsetim glavnim kolovodjem ameriških fašističnih skupin, ki pa meče na ameriško javnost in justico zelo čudno luč. Obtoženci se namreč obnašajo, kot da se jim godi nezasišana krivica.

Provokacije brez primere Napadajo sodnika, pred katerim se vrši obravnava, sipajo žaljivke na Roosevelta, kot da je pravzaprav on zločinec, ki bi ga bilo treba zapreti in groze s posledicami, pa če bodo obsojeni ali ne.

Prvotno je bilo vseh obtožencev 30, a je eden izmed njih med tem umrl. Za zagovornike so si najeli par ducatov odvetnikov, ki slepomišijo s tehnikalijami in zavlačujejo obravnavo. Z organiziranimi kravali so pričeli od prvega dne.

Hitler ima v USA veliko zaveznikov Prosekutor O. John Rogge je v svojem uvodnem govoru proti

obtožencem izjavil, da ima vlada proti vsem dokaze, kako so spletkarili in hujskali med vojaštvom in pripravljali izgrede, kovali načrte za sabotažna dejanja in planirali strmoglavljenje vlade, da jo nadomestijo s fašističnim režimom.

"Iz dokazov, ki vam jih bomo predložili," je rekel Rogge porotnikom, boste razvideli, da so ti ljudje delali svoje naklepe s staljšča terorja in govorili, da bo tekla kri v potokih."

"Morda bo tekla," je zakričal vmes eden izmed obtožencev in drugi, z njihovimi odvetniki vred, so mu pomagali vpiti.

Rogge je potem izvajal, da je eden izmed obtožencev zapretil s tolikšnimi pragoni in eksekucijami, da so bili oni v Nemčiji v primeri s temi, ki se dogode v tej deželi, kot kak nedeljski piknik.

Boj proti "komunizmu", židom in črncem Tehnika, ki so se je v svojem delovanju posluževali obtoženci,

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Vprašanje Poljske zlorablano za boj proti Sovj. uniji

KRITIKI V KONGRESU VPRAŠUJEJO, KJE JE "ATLANTSKI CARTER". — KAMPANJA, KI VODI V TRETJO SVETOVNO VOJNO. — POLJSKA VLADA ZA RUSIJO NESPREJEMLJIVA

Po ruskih zmagah skozi lansko poletje in zadnjo zimo se je kampanja proti vladi v Moskvi zelo poostrila ne samo v osiženih, ampak tudi v nekaterih zavestnih deželah, predvsem v Zed. državah.

Predmet: Ščitenje Poljske

Vsi, ki so pred letom 1939, pa do napada na Pearl Harbor trdili, da nimamo nobenega vzroka štiti Poljsko pred Hitlerjem, in da naj držimo roke proč od vseh homatij v Evropi, so lani kar naenkrat ugotovili, da je na svetu dežela, ki potrebuje varstva, pa ga ji ne dajo.

Oglasili smo svetu za svoj program atlantski čarter in evangelij štirih svobodščin, a čim se je nam Rusija postavila po robu, češ, da ona hoče na vzhodu Evrope svobodne roke in pograbití podse baltiške dežele, ugonobiti Finsko in si podvreči Poljsko, smo pa pozabili na svoje obljube.

Tako je postal problem bodoče Poljske predmet, ki služi reakcij za pretvezo pod katero lahko pod demokratičnimi gesli ščuje proti Rusiji in s tem gladi pot v take odnose med njo in Zed. državami, v katerih bo vzajemnost izključena. Ni čudno, da jih je še vedno mnogo celo med navadnimi ljudmi v tej deželi, ki prerokujejo, da ko opravimo s Hitlerjem, bomo z Rusijo obračunali.

Tradicije Poljske sporazumu glavna ovira

Nesreča Poljske je, da so jo v Versailles ustanovili v duhu takozvanega "sanitarnega kordona" med Sovjetsko unijo in ostalo Evropo. Tako sta si bili Moskva in Varšava ves čas v neiskrenih odnosih. Poljska vlada je do zadnjega kazala Rusiji neprijazen obraz, dočim je skoro vsa leta flirtala z Berlinom. Take Poljske sedanja Rusija neče več ob svoji meji. Toda poljska zamejna vlada je v bistvu še vedno nadaljevanje prejšnjih režimov, čeprav je v nji nekaj takih, ki bi radi s Sovjetsko unijo v iskren sporazumu.

Vlada po milosti Anglije

Vsaka zamejna vlada, ki tabori v Londonu, ali pa v Kairu, eksistira edino toliko kot ji dovoljuje ali pa prepisuje angleška vlada. Ko je Rusija poljski zamejni vladi lani, oziroma že prej, odrekla priznanje, se je London temu zelo začudil in istotako Washington.

Moskva si je ustanovila v svojem kraju nov poljski odbor in organizirala poljske čete, ki so

se izrekle za boj proti Nemcem na vzhodni fronti. Poljske čete pod kontrolo zamejne vlade v Londonu pa so nastanjene na bližnjem vzhodu in v Italiji.

Cemu ne pride v tem sporu med angleško in ameriško vlado na eni strani in sovjetsko na drugi, zastran vprašanja bodoče Poljske do sporazuma, je čudno. V Washingtonu in v Londonu lahko vedo, da take vlade, kakor jo je Poljska imela do nemške invazije, Moskva ne bo več tolerirala. Torej je boljše pomagati tistim demokratičnim strujam v zamejstvu in na Poljskem, ki so za socialne reforme, predvsem za razdelitev velepovestev med kmete, in ob enem za res demokratično, neodvisno poljsko republiko.

Stalin in Molotov pravita, da sta za tako rešitev poljskega vprašanja. Torej čemu vzlic temu ne pride do sporazuma?

Spor radi mej

Navidezno je glavni spor med poljsko zamejno vlado in Rusijo zaradi mej. Moskva hoče vzhodno Poljsko do Curzonove črte, kakor je bila predlagana na mirovni konferenci v Versaillesu v zadnji svetovni vojni. Toda ker je bila takrat boljševiska Rusija vsled revolucije, civilne vojne in pa porazov šibka, so Poljaki vzeli več zemlje kakor pa so jim jo bili Angleži pripravljani dovoliti, čeprav po večini prebivalstva ni bila njihova. Sedaj, ko Rusija zmaguje, pa hoče Poljsko potisniti v njene prave meje.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Mednarodni delavski zbor, ki je bil sklican v London, preklican

Pred tedni smo poročali, da je angleška delavska stranka podvzela korake za sklicanje prvega mednarodnega delavskega kongresa med vojno, ki se bi imel pričeti 5. junija v Londonu.

Sklicala ga je angleška delavska stranka, oziroma zveza angleških strokovnih unij neodvisno od Mednarodne zveze strokovnih unij. To je storila zato, da bi se kongresa udeležile tudi ruske unije, ki v mednarodni strokovni internacionali niso zastopane.

Na prvo nasprotovanje svojeju koraku so sklicatelji naleteli v Zed. državah, kjer je eksekutiva AFL izjavila, da bo kongres v Londonu bojkotirala iz razloga, ker so nanj povabljene ruske unije, in pa ker ga ni sklicala mednarodna zveza strokovnih unij, v kateri ima AFL vplivno besedo. Iz Zed. držav bi bile na londonskem kongresu zastopane

samo unije CIO.

Ker kongres torej ni bil predstavljal solidarnosti, so ga sklicatelji preklicali z utemeljitvijo, da ker je Anglija vsled priprav za invazijo prepovedala celo diplomatom združenih narodov prihajati in odhajati iz Anglije, bi delegati iz mnogih dežel ne mogli priti na ta zbor. Izjema v omenjeni naredbi angleške vlade je bila narejena samo za ameriške in sovjetske diplomate. Vsi ostali pa so prišli tudi pod cenzuro, kakor navadni državljanji.

Naj bo to že vzrok preklicanja kongresa ali ne, dejstvo je, da se ne bo vršil; kar za delavsko gibanje po svetu ni dobro. Sedaj, ko se ukrepa, kakšen naj bo mir, in kdo ga bo narekaval in kako ter komu, bi bilo za mednarodno delavstvo silno važno, da bi bilo zraven in povedalo, kako si bodočo svetovno uredbo ono zamišlja. Ampak vsled ka-

Nehvaležni magnati v borbi s predsednikom

Služaj, ki se je dogodil pri Montgomery Ward & Co. v Chicagu, je unijam in delavstvu v splošnem svarilo, kaj jih čaka po vojni.

Ko je nastala zadnja ekonomska kriza, je bila omenjena družba že blizu šest milijonov dolarjev v primankljaju. Leta 1933 je P. Morgan poslal v njo za načelnika direktorija moža, o katerem je smatral, da jo bo izvlekel iz deficita v dobičkonosno podjetje. Piše se Sewell Lee Avery.

Ko je službo nastopil, ni rekel proti Rooseveltu žal besede. Kajti takrat je zvezna vlada reševala banke, posejevala korporacijam stotine milijonov in pomagala hišnim posestnikom in far-

marjem z javnimi deli, posojili in z drugimi dajatvami, da se je deželno gospodarstvo izkopal iz blata.

Sewell L. Avery je to vladno politiko reševanja starega gospodarskega reda prilagodil svoji kompaniji v prid kolikor je mogel, in drugim, v katerih je direktor. Tako je vzlic največji krizi izbrisal z novimi dobički vreden deficit (skoro šest milijonov dolarjev) in podjetje skoro čez noč spremenil v vir dividend.

Tudi njemu se je to izplačalo, kajti njegove plače znašajo nad \$300,000 na leto.

Od kar je načelnik direktorija pri Montgomery Ward, je njegova politika protinijiska in napram delavcem silno brezobzir-

na. Je odločen nasprotnik unije, sovražnik kolektivnih pogodb in delavce smatra za predmet, ki se naj ga izkorišča po mili volji. Tak je Avery bil tudi v prejšnjih službah — vedno je "specializiral" v eksperimentiranjih, kako iz delavcev iztisniti čimveč dobička za delničarje.

Leta 1934 — torej po enem letu, ko je upravo prevzel v znamenju deficita, je napravil že skoro 10 milijonov dobička in l. 1935 pa že 13 milijonov. A delavci pa so garali pri njemu za neznatne plače in to je po njegovem mnenju za dobrega ravnatelja glavna sposobnost.

Ker je vsled svoje nadutosti, v boju z vladnim delavskim vojnim odborom povzročil take od-

nosaje, da jim je bilo treba siloma napraviti konec, se je to zgodilo. Toda tako, kakor si je on zamislil in sebi v reklamo. Zakon, po katerem je bil "vržen" (nežno odnesen) iz urada, po njegovem mnenju ni bil sprejet proti magnetom korporacij, pač pa zoper John L. Lewisa in druge unijske voditelje, ki bi v zahtevah za zvišanje meзде morda "ovirali" produkcijo. Sedaj imajo unije še prilično veljave, ker delavcev manjka. A Avery si misli: "Počakajte, da bo vojne konec, kako hitro vam bomo razpršili vaše unije!"

In taka nevarnost zares obstoji. Le ako se unije združijo, predno bo prepozno, bodo v stanju odvrniti nevarnost, kakršno jim pripravljajo razni Averyji.

Skozi poletje na delo za širjenje lista in pa v prid tiskovnega sklada

Upravnik ima v tej številki na 3. strani nekoliko beležk o naših aktivnostih, in ob enem poudarja, da sedaj, ko smo tudi z razpečavanjem Majskega glasa skončali, bo potrebno storiti skozi poletne mesece čimveč v korist Proletarca.

To je en list, ki je odvisen edino od naročnikov in od prostovoljnih prispevkov onih, ki mu pomagajo zaradi svojega prepričanja v socialistična načela.

Ako bi bil Proletarec oportunističen časopis, si bi pomagal z usiljevanjem za subvencije pri političnem odboru CIO, a pri tem bi moral kajpada agitirati za njegove kandidate; ali si pomagal s prodajanjem svojih kolon demokratskim in republikanskim politikom, in sploh se usiljeval povsod tam, kjer imajo za podpisiranje, oziroma podkupovanje časopisov denarja na razpolago.

Proletarec ni še nikdar iskal takih dohodkov. Če so mu bili ponudeni, jih je vselej odklonil. Ravno tako vse politične oglašje.

Toda ker ima prav tako stroške kot vsak drug časopis, mora imeti tudi dohodke, da jih krije.

Glavni vir so mu naročnine in pa prispevki v tiskovni sklad.

Letos bo menda prvič, da se vsled razmer kakršne so, ne bo njemu v korist vršila nobena priredba. Klub št. 1 v Chicagu je navadno imel dve vsako leto, ki sta prinesli v tiskovni sklad okrog \$500 čistega.

Tudi v več drugih krajih so se sodrugi in somišljeniki enako potrudili.

Sedaj pa bo menda najboljša, da namesto na veselicah pomagamo kar direktno. Tako bo vsak prispevan cent čisti dobiček.

Kot smo na tem mestu že poročali, nam je tisk v tej vojni že tretjič podražen. Tudi drugi stroški so narasli, n. pr. poštnina in tiskovine.

Kar se urada tiče, poslušemo čimbolj ekonomično, a drugi izdatki pa niso pod našo kontrolo.

Najboljše je, če Proletarcu res dobimo še ostale stotine novih naročnikov, da jih bo res en tisoč novih, in pa da se pobrigamo za zbiranje prispevkov v tiskovni sklad. To dvoje je najvažnejše. Od nas pa je odvisno, da bomo to nalogo tudi letos izvršili, kakor smo jo še vsa leta doslej. Prijatelji Proletarca, oglašite se!

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanška Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Churchill na delu za ohranitev monarhij

Ko je Churchill v parlamentu izjavil, da ni kraljev minister zato, da bi kumoval likvidaciji imperija Velike Britanije, in da kar Anglija ima to si bo tudi obdržala, je s tem ob enem poudaril, da kar se Anglije tiče, naj ostane svet kakor je bil, s to razliko, da naj v bodoče o njemu odločujejo tri zavezniške velesile, katerim bosta podrejeni tudi Nemčija in Japonska.

Nedavno je Churchill v par govorih v zbornici spet dokazal, da je zvest starim tradicijam angleškega imperija. Povsod podpira reakcionarne smeri, a to ali ono napredno ali napol napredno gibanje pa le, če to služi ambicijam Velike Britanije, ali pa sporazumom s kako drugo silo za delitev sfere vpliva.

Tako je na primer Churchill nedavno zelo pohvalil Francovo Spanijo, kar pomeni, da jo je vzela Anglija v zaščito in mali diktator je zavarovan. Španski republikanci, s svojim provizoričnim odobrom v Mehiki, so ostali na cedilu. Nobena izmed zavezniških velesil jih neče podpreti. Torijska Anglija je zadovoljna s Francosom in njegovim fašizmom, zato ga podpira ekonomsko in politično. Vlada Zed. držav jo podpira. Španski socialist Indalecio Prieto je Churchilla ostro kritiziral, ampak Prieto je politični begunec v Mehiki, diktator Francisco Franco pa v Madridu. Diktator ga bosta podpirali Anglija in Zed. države, se mu ni bati upora republikancev v Spaniji, ker jih nobena vlada ne štiti, razen mehiška, ki pa je v Evropi brez moči.

Churchillov kompliment Francu in njegovi Spaniji je bil preveč tudi za angleško delavsko stranko. A ker je v manjšini, in vrh tega v koaliciji, sme le zagodrnjati, kak njen član parlamenta pa tudi zarobantiti, a položaja to v ničemer ne spremeni.

Zelo odločno se je Churchill nedavno v zbornici postavil tudi za ohranitev monarhizem v Evropi. To je storil na zelo brutalen način s tem, da je gibanja za odpravo dinastij in ustanovitev republik označil za pokret ignorantov.

Rekel je med drugim: "To so dnevi, ko se v drugih deželah ignorančna ljudstva dostikrat prevevajo z domišljijo, da je poseobjenja napredka v tem, ako se zavrže monarhijo in se jo nadomesti z republiko."

Churchill ne bi rad, da bi nekega dne samo še Anglija ostala monarhija, pa si prizadeva, da bi njegov kralj George VI. imel po tej vojni čimvečje družbo kronanih glav.

Tako je rešil savojško dinastijo v Italiji in grškega kralja Jurija, čeprav nima med Grki skoro prav nič pristašev.

V Quebecu v Kanadi je zajamčil tudi jugoslovanškemu kralju Petru, da se bo vrnil po zmagi zaveznikov na svoj dvor. Napram Petru se je v svojem navdušenju zanj nekoliko umiril, ni pa ga zapustil. A za grškega kralja pa od Grkov odločno zahteva, da se ga oklenejo, in če ne bodo z njim nikakor zadovoljni, se bo to vprašanje že kako razvzrojalo, ko bo konec vojne. Glede Jugoslavije pa je popustil očitno vsled želje, da si Anglija in Rusija ne prideta v navzkrižje. Možna je tudi, da je med njima v tem že kak domenek, a ob enem Anglija skrbi, da je kralj Peter deležen vseh kraljevskih časti in — denarja.

Socialistični list "Forward" v Glasgowu je v izdaji z dne 15. aprila ponatisnil poročilo iz lista "John Bull", v katerem pravi, da prejema kralj Peter dva tisoč funtov šterlingov na mesec. (Funt šterling je vreden \$4.04, torej prejema Peter nad \$8,000 na mesec.) Vrh tega prejema kraljeva mati nad \$6,000 na mesec, in knez Pavle, ki je Jugoslavijo prodal Hitlerju, pa blizu \$5,000.

Ali se je narodni osvobodilni vladi v Jugoslaviji čuditi, če od zaveznikov zahteva, da naj prekličejo ta izplačevanja dvornim parazitom, ki nimajo za Jugoslavijo prav nikakršnih zaslug? Isto velja za grški dvor in za italijanski, in za vse druge, ki jih bi Churchill rad vrnil na hrbe ljudstvom.

Anglija se ponaša, da je bolj demokratična kot marsikaka republika. Ima dinastijo, ki veruje v pomp, toda v odločevanju o usodi angleškega imperija ona nima besede. Pač pa je kralj simbol angleškega imperializma.

Ko so nedavno zborovali v Londonu premierji Anglije, Avstralije, Kanade, Južnoafriške unije in Nove Zelandije, je bilo oglašano, da so oni predstavniki največjega demokratičnega občestva na svetu. To je res, v kolikor je. A iste dni so ameriški poročevalci v Londonu smeli ugotoviti, da je pod imperijem Velike Britanije več ljudi diktatorsko vladanih kot v katerikoli drugi deželi na svetu. Na primer vsa Indija in vse kolonije.

O Angliji in o nobeni omenjenih dominjonov se ne more reči, da niso demokratični. Toda Anglija živi od imperializma, in ta je sam na sebi nedemokratičen. Njegov simbol je dinastija, ki prav gotovo ne predstavlja demokracije, čeprav ima v vladnem aparatu veliko manj pravic, kot pa na primer italijanski "moronski kraljiček".

Siliti kralja Grčiji kljub temu, da je grško ljudstvo celo v tej strašni svoji tragediji proti njemu, je od Churchilla zelo pedemokratično. In prav tako njegovo vsiljevanje kralja Petra Jugoslaviji.

Ko je Churchill dejal, da si ignorančna ljudstva predstavljajo

MORNARJI SO VČASI RADI TUDI NA SUHEM. Gornja slika je iz New Yorka, kjer mornarji na dopustu počivajo na obrežju in gledajo civiliste, ki se zabavajo z vojnjo v čolnih.

Slovenci se v osvobodilni fronti dobro postavili

V radiu se posebno v takozvanih svetovnih oddajah, bodisi v omrežju Columbia, ali pa National Broadcasting Co., kaj pogosto sliši poročevalce izgovarjati slovenske kraje, na primer nedavno o bitkah pri Žužemberku, Smarju, Grosuplju, Novem mestu, Zagorju itd.

Naj bo že kakor hoče, dejstvo je, da so se nasprotniki hitlerizma v Sloveniji in v ostali Jugoslaviji prav zares postavili.

Profesor Boris Furlan je predaval o tem po radiu iz Londona rojakom v stari domovini dne 27. aprila med drugim:

Dne 27. aprila se je dopolnilo tretje leto, kar so se najboljši sinovi slovenskega naroda združili v Osvobodilni fronti in začeli borbo za končno osvoboditev vsega slovenskega ozemlja in vseh slovenskih ljudi. S ponosom in samozavestjo smejajo začetniki OF gledati nazaj na to triletno herojsko razdobje slovenske zgodovine: ponos je utemeljen v doseženih uspehih in v poniževalnih porazih, zadanih dan za dnem oholemu nacifašističnemu okupatorju, samozavest pa je opravičena po zavesti, da je prvič v naši 1400-letni zgodovini velika doba naša velike ljudi, do kraja sveste velike historične misije in odločena, da to misijo do kraja tudi izpolnijo. Odslej in za dobo, ki pride, bosta ponos in samozavest, utrjena in učvrščena po OF, trajna znaka slovenskega narodnega značaja, odlikujoča in oblikujoča bodočo zgodovino Slovenije.

Ponos in samozavest sta skupno s čutom in smislom za mero odlikujoča znaka samozavestnega človeka in svobodnega naroda. In ni slučaj, da so zakleti sovražniki slovenstva po sili historičnega razvoja morali v akrajnost, to je, do kolaboracije z nacifašističnimi sovražniki. Njih antislovenstvo, ki se izraža danes v sovražnosti napram OF, je star pojav naše politične zgodovine. Naši domači nasprotniki so proti OF zaradi tega, ker hočejo servilnost, ponižnost in udanost ohraniti kot osnovni narodni značaj. Odtod vsi klaverni poskusi v naši politiki preteklosti, ki so nas hoteli prepričati, da nismo zmožni lastne državnosti, in da je za nas primerna in zadostna municipalna avtonomija. A to avtonomijo nam za ceno kolaboracije vsak okupator rade volje zajamči. In tako je one Slovence, ki sreči maloštevilne, ki so v preteklosti sistematično gojili čustvo značajne in politične

ne manjvrednosti, logika razvoja pritirala v tabor, ki je nasprotnik slovenstva in vsega človečanstva.

Slovenske mase so pred tremi leti do kraja izprevideli, kam vodi pot politične in moralne servilnosti, ki so jo propovedovali lažni vodniki nafoda, ter jasno spoznali, da je mogoče graditi slovensko narodno stvarbo in jugoslovanško državno zajedništvo samo na osnovah, ki jih je položila OF. Zato so se združile v OF in v NOV za brezkompromisno borbo proti nacifašističnemu okupatorju, in proti vsem, ki mu duhovno ali materialno pomagajo. Mar naši notranji pomagači okupatorja še vedno ne uvidevajo, da so se svojim početjem postavili izven naroda, mar ne spoznajo, da tečejo poslednji trenutki, ko se še morejo vključiti v vsenarodno gibanje OF in se uvrstiti v slavno borbo za dokončno, moralno in materialno osvoboditev slovenskega naroda? Naj se odresejo in sprostijo spon in predsodkov preteklosti, in spoznali bodo zadovoljstvo duhovne svobode, in radost, ki jo daje borba za njeno ostvarjanje.

Po zaslugi OF se je slovenski narod zedinil. Skupno z vsemi narodi Jugoslavije vodi v NOV, pod vodstvom maršala Tita, borbo za slovensko državnost v novi, resnično demokratični in federativni Jugoslaviji. V njej se bo, po mnogih sto letih nečlovečnega trpljenja, zmot in zablod, dokončno izpolnila naša skupna usoda. Davno pred prihodno obletnico OF bo vse ozemlje Jugoslovanov osvobodeno od sovražnika in prvič v naši zgodovini bomo zaživel resnično svobodno, duhovno in materialno, sebi in človeštvu v dobro. V mukah in trpljenju sedanosti vidimo že zarjo neslutepne veličine bodočnosti, zarjo novega človeštva in nove človečnosti. Ostvarjanje tega idealja za slovenski narod, to je smisel in historična sinteza borbe, ki jo vodi OF.

Ponos in samozavest sta skupno s čutom in smislom za mero odlikujoča znaka samozavestnega človeka in svobodnega naroda. In ni slučaj, da so zakleti sovražniki slovenstva po sili historičnega razvoja morali v akrajnost, to je, do kolaboracije z nacifašističnimi sovražniki. Njih antislovenstvo, ki se izraža danes v sovražnosti napram OF, je star pojav naše politične zgodovine. Naši domači nasprotniki so proti OF zaradi tega, ker hočejo servilnost, ponižnost in udanost ohraniti kot osnovni narodni značaj. Odtod vsi klaverni poskusi v naši politiki preteklosti, ki so nas hoteli prepričati, da nismo zmožni lastne državnosti, in da je za nas primerna in zadostna municipalna avtonomija. A to avtonomijo nam za ceno kolaboracije vsak okupator rade volje zajamči. In tako je one Slovence, ki sreči maloštevilne, ki so v preteklosti sistematično gojili čustvo značajne in politične

Angleški vojaki dobro hranjeni

Angleška armada si je v tej vojni vzgojila 50,000 kuharjev in 25,000 kuharic, ki so mojstri v svojem poslu. Maj-gen. Thomas S. Riddell-Webster pravi, da je s pomočjo teh kuharskih mojstrov angleško vojaštvo deležno tako dobre hrane kot kate-rakoli druga armada na svetu.

republikansko formo vlade za bistvo napredka, je pozabil dodati, da so ljudske množice v primitivnih deželah v ignoranci po zaslugi kronanih glav in drugih izkoriščevalcev. Ako se jih ignorančna masa hoče otresti, ji je to mogoče samo na en način. In sicer s tem, da jih odpravi in si ustvari temelj, na katerem se bo moglo zares razviti iz "ignorance" v demokratične, kulturne narode.

JOSKO OVEN:

RAZGOVORI

V Mehiki. (Nadaljevanje.)

Glavni namen moje poti je bil ožji upogled v mehiške delavske in politične razmere. V Mexico Cityju sem govoril z različnimi ljudmi, kateri so imeli in imajo upogled v nje. Udeležil sem se shoda v Belles Artes, kjer je poročal Lombardo Toledano o svojem potu in političnem položaju v Južni Ameriki. Seve, razumel nisem vsake besede, ali prijatelj, kateri je bil z menoj, mi je pojasnil, kar mi je bilo nerazumljivo. Pozneje smo odšli z družino v Oaxaco, v deželo, katera se nahaja daleč v južnem kotu Mehike. Vse to in pa potovanje z avto-busi drugega in tretjega razreda, kjer v resnici sreča mehiškega navadnega človeka, ti da zares priliko za opazovanje.

Politični pregled in delavske razmere

Ne trdim, da je moje mnenje merodajno, kajti nemogoče je, da bi človek mogel v malo več kot treh tednih pregledati in preštudirati veliko deželo kot je Mehika, ki je v bistvu še danes v glavnem indijanska dežela. Mehika ima nad šest milijonov čistokrvnih indijancev, kateri govorijo približno sto različnih jezikov. Večina izmed njih španščine sploh ne obvlada. So kraji in plemena v Mehiki, kateri so še nepoznani. Mehika je dežela s silnimi kontrasti, od najbolj primitivnega pa do najbolj izpopolnjenega življenja. Glavno mesto Mehike ima čudovito lepe ceste, bulevarde in moderna poslopja, katera se lahko primerjajo najboljšim tu ali pa v Evropi. Stari avtomobili, kakršnih je dovolj v Chicagu, v Mexico Cityju ne smejo na cesto. A par stran od glavnega mesta, v kakšni mali vasi pa srečaš voz, v katerega je vpreženih par volov, ki se po svoji primitivnosti in formi niso prav nič spremenili. So še vedno taki kot izza Cortezovih časov. Kadar gledaš v izložbah glavnega mesta lepe, z roko izrezljane postelje z mehiki mlaznami, se spomniš na iz palmovega perja spleteno "petate", neke vrste preproge, katere so bolj podobne podnožnikom za čiščenje čevljev pred vratni, samoj v večjem obsegu, na katerih spi več kot sedem milijonov mehiških prebivalcev. Od modernih plugov in traktorjev pa do državnih kmetijah, pa do kljukastega lesa, kateri služi mehiškemu kmetu še danes kot je služil pred tisoči leti — to so paradokse, katere vidiš v Mehiki. Isto je v družabnih slojih.

Mehika je še vedno, saj tako trdijo njeni vodilni politiki — v revolucionarnem razvoju. Res je, da se zemlja še danes pomalem deli med takozvane peone ter da se je v gotovih smernicah še ohranil revolucionarni karakter. Alvarez del Vayo, Spanec, ima v magazinu Nation z dne 13. maja zelo interesanten članek pod imenom: "Mexico left and right". Vsakemu, kateri se zanima za to deželo, ga toplo priporočam. Ali v zadnjih štirih letih se je nihalo obrnilo zelo na desno. Resnica je, kar omenja del Vayo, da skuša reakcija na vse načine dokazati svetu, da je predsednik Camacho njihov človek, to se reče, da je njegov režim veliko boljši in katoliški, kot je pa bil Lazaro Cardenasov. Koliko je na tem resnice ne vem. Veliko je pretiranega, ali resnica je, da se je klerikalizem v Mehiki pod Camachovim režimom zelo opomogel ter izrablja popustljivost vlade v svojo korist, katera ne obeta Mehiki nič dobrega. Res je, da sta predsednik Camacho in Cardenas, kateri je vojni minister, še vedno dobra prijatelja, in to kljub vsem spletkarstvom desnice. Toda popustljivost vlade je napravila veliko škodo v šolstvu in še večjo ker ni takoj v začetku vojne krize storila energične korake za kontroliranje distribucije življenjskih potrebščin in zavrgla inflacijo.

Seja SANSa in JPO-SS

Detroit, Mich. — Seja podružnice št. 1 SANSa in postojanke št. 34 JPO-SS za Detroit in okolico bo v soboto 3. junija ob 7:30 zvečer v Slovenskem narodnem domu na 17154 John R.

Važno je, da se udeleži seje kdor le more. Na dnevnem redu bodo volitve delegatov na konvencijo Slovenskega ameriškega narodnega sveta. Komur je blagor naroda pri srcu, ne bo zamudil prilike in bo pomagal, da pošlje naša podružnica delegate, ki pravilno razumejo težko delo SANSa in vedo, da bo uspeh le, če bo imel podporo vseh zavednih Slovencev in Slovenk, ki jasno mislijo in ne nasedajo lažni propagandi oseb, katerim je predvsem za lastno korist. Dolžnost nas vseh je, da delamo neustrašno za velik cilj, ki smo si ga izbrali in pomagamo narodu, ki je vreden vse naše podpore.

Zalostno je dejstvo, da je še mnogo rojakov, ki se smatrajo za napredne, pokazalo tako malo zanimanja za SANS. Dosegli bi lahko veliko, če bi bili vsi tako delavni, kot so nekateri za to našo prepotrebno akcijo. Ne pozabimo, da so naše neumorne nabiralke vedno požrtvovalno na delu. Prispevajmo kolikor nam je pač mogoče in lepi zavesti, da smo doprinesli svoj del k rešitvi lastnega naroda.

Svet se spreminja, ne bo več tak kot je bil. Prilagoditi se je treba sedanosti in gledati moramo, da je naše mišljenje v skladu s tempom časa, če hočemo boljše bodočnost narodu, sebi in našim potomcem.

Majska izdaja buletina je bila razposlana. Kdor ga ni prejel, ga dobi na seji.

Za podružnico št. 1 SANSa, Lia Menton.

Kako je z vašim znancom, sosedom, prijateljem? Ste mu kdaj poročili, da naj si naroči Proletarec? Poskusite, morda ga pridobite!

fašistične organizacije izrabljajo ta položaj v svojo korist. Vladni politiki se izgovarjajo, da je temu kriva vojna ter sosed na severu — to je severna Amerika. V gotovi meri je to resnica. Ameriški agentje so pokupili ne samo vso rudo, kar jo morejo izkopati v Mehiki, ampak tudi živila ter govejo živino. Ne samo to, pristeti je treba tudi usnje, lesne izdelke, steklo, bombaž, sadje itd. Vse to je izrpalno že tako malo ekonomijo dežele, katera je šele v razvoju in s tem povečalo nevarnost inflacije. Zasluge delavcev se je le v mali meri povečal, tako da je tisto potovanje o delavski prosperiteti v Mehiki le govornica. V drugi meri so pa narasli profiti politikov, trgovcev in podjetnikov do ogromne višine. Naj bo tu krivda popustljivost vlade ali pa vojna in korumpiranje politikov, nevarnost je tu, katera bo — saj jaz se bojim, prinesla slabe posledice. (Dalje v prihodnji številki.)

Podrobnosti

Martin Dies ne bo več kandidat. Za izgovor je navedel, da ga boli grlo. Predno pa gre s pozorišča, bo razkrinjal "new deal". Tudi predsedniku ne bo prizanesel. Po njegovih besedah bo to nekaj senzacionalnega, kar bo eksplodiralo ravno pred konvencijo demokratske stranke. Martin je bil vedno hud človek, kateri je verjel v senzacionalne stvari — katere so pa navadno bile — klobase. Kajpada drage klobase. Mislim, da razen "America firsterjev" ne bo nobeden jokal za njem.

Ruski relief

O njemu nimam ničesar poročati. Mogoče so sodrugi zgubili moj naslov: Jos. Oven, 211 So. Prospect ave., Clarendon Hills, Ill. Vem, da je sto in sto prostoro za darovanje — ali verjemite mi, da je vsak dar, katerega darujete za ruski relief, dobro naložen. Oglasite se vendar!

William Green in sloga med unijami

Predsednik AFL Wm. Green rad ob vsaki priliki apelira na unije CIO, da naj se vrnejo "v dom organiziranega delavstva", kar pomeni v Ameriško delavsko federacijo.

Posebno jih je vabil s takim apelom v govoru 30. aprila. Dejal je med drugim: "Gradili smo dom za delavstvo skozi mnogo let. Tistim, ki so se ločili od združenega delavstva in si ustanovili novo gibanje, kličem, naj se vrnejo domov, da se delavske vrste znova strnejo skupaj."

"Predstavite si, kako močan bi bil glas združenega delavstva v dvoranah zveznega kongresa! Ne predstavljajte si niti za minuto, da delavstvo ne trpi škode vsled razdruženosti. Zapostavlja se ga, ker nasprotniki izrabljajo njegovo razdruženje."

Ako bi manj apeliral, pa rajše deloval, da se AFL sprizajni z načelom industrialnega unionizma, bi slogi med unijami veliko več koristil.

Priporočite prijatelju, naj si naroči Proletarec.

Tole mi ne gre v glavo?

To, da se voditelji unij tako zlahka uvrste v politiko kapitalističnih strank, nikakor pa ne v svojo, to mi nikakor ne gre v glavo.

POVESTNI DEL

JUŠ KOZAK:

ŠENTPETER

(Nadaljevanje.)

"Vse jim bom povedal. Sam. Naj mi odpuste, če sem se motil. Zaradi tega nedolžnega otroka me je pretreslo, kar prihaja. Laž je zabloda, uboštvo Duha!"

"Ne, ne! Iz fare se ne umaknem! Dušo jim dam. Vzemite moje srce, če sem kriv pred vami!"

Oblekel je talar ter segel po pokrivalu. Z eno roko je jemal, z drugo se je križal.

Začutil je led v nogah. "O, Jezus!" Pritisnil je roko na prsi. Padal je nazaj.

"Ne, ne!" Z obema rokama se je branil. "Ljubim, ljubim!" je klicnil. Hotel je govoriti, govoriti, da bi živel.

Nihče ga ni čul. Zrušil se je pred mizo, na kateri je še stalo nedotaknjeno kosilo.

Farani so čakali. Dolgo ni bilo nikogar. Naposled je cerkvenik rahlo potkal. Ker se ni nihče odzval, je pritisnil na kljuko. Tisnit hip je odskočil.

Tam pod mizo je ležal, velik in težak, kakršnen je bil v življenju. Stisnjene ustnice so na zabuhlem obrazu pričale o težkem boju. Srce ni utripalo. V levici je stiskal pokrivalo.

Po cerkvi je završalo. Na prižnico je stopil kaplan in povedal: "Danes ne bo pridige. Ravno kar je umrl župnik Rožman. Molimo zanj."

Zensko so zakrčale, celo moškimi so se rosile oči. Marija ni jokala, ker ni mogla verjeti. Prestrašeno je upirala oči v oltar.

Skofička se je nagnila k sosedini in zašepetala: "Božja kazeni!"

Nato so se trume usule v župnišče. Nekateri so poklekovali in mu poljubovali roko. Drugi so stali in strmeli.

Zeba je glasno plakala. Med solzami je govorila: "Vedel je, vedel. Matija ga je poklical."

Dva dni je ležal pred farani. Na sivi koži so se pokazale temne lise. Le ena poteza se ni izpremenila. Kakor iz Matijinega obraza je odsevala v blesku sveč na nakaznem obličju poteza večne kazni.

Matere so vse noči molčale. Upirale so oči v cerkveno obličje, ki je žalovalo za svojim sinom, ležečim sredi božjega hrana, v osrčju fare. Z zamolklim glasom, polnim tegobe, so zvonovi merili živi, mrtvi čas.

Izgubljeni pogled

Ob cesti so ugibali. Rožmanovo smrt je strašila skrivnost. Čudne govornice so se pletle, raznašala jih je Skofička s prijateljicami. Godeževka jim je rade volje odpirala vrata in od tam so se razlezle pomešane s strupom zavisti. — Marija ni čula ničesar, preživljala je dneve z doma. Aleš je bil tako slab, kakor da bi moral vsak hip ugasniti. Le kadar je šla na delo, se ji je zdelo sumljivo, zakaj jo zasledujejo posmehljivi pogledi. Mimo An-

drejevega doma se je vselej ozrla čez cesto, kajti izza oken so prežale nanjo škodoželjne oči. Celo to so ji zamerili, da še ni slekla po očetovi smrti žalne obleke, čeprav bi jo lahko. Godeževka je zavrtno pristavljala: "Za župnikom jo nosi, že ve zakaj."

Pri Hostarjevih pa so molčali, žalost je hodila po hiši, odkar je umrlo Rožmanovo srce. Le Luka se je pomladil. Oprezno je čuval nad Alešem; delal je za dva, da se je Marija lahko posvetila otroku. Izogibal se je slehernemu pogovoru o njem iz bojazni, da bi se ne izdal. V dveh tednih je Aleš okrevljal, Luka ga je vodil po dvorišču. Proti večeru po se je vselej začel zopet bati, imel je prikazni in le Marija ga je lahko umirila. Parkrat je Luka opazil, kako se je izza plotna na dvorišču dvignila Skofičkina glava, ki je vselej hitro izgnila, kadar ju je zagledala.

Nekega dne pred pustom je stopil Luka pred Marijo.

"Jutri bo zborovala zadruga. Prišel je čas."

Ona ga ni hotela razumeti. "V Mengšu je semenj, moram gori. Zaradi fanta se odpeljem jopoldne, zvečer bom doma. Mislim, še preden se zmači."

"Dobro," je odgovoril Luka, prepričan, da sta v mislih eno.

Toda Marija se je pri kupčijah zamudila. Sence so se zagrijale snegove, ko se je odpeljala. Trdo so bila kopita po zarznjenji cesti. Zive duše ni bilo videti. Sejmarji so se vrnili že jopoldne, ali pa so se pili in čakali drug na drugega.

V trzinskih hosti se je že mračilo. Molčale so smreke, iz gozdnih globlin je prihajala tema.

Pod dolgim trzinskim klanecem se je konj nenadoma ustavil. Nepremično se je z velikimi plašnimi očmi oziral v hosto. Sirole so se mu nosnice, na noben opomin se, drgetajoč po vsem telesu, ni premaknili. Marija se je začudila. Stopila je z voza in ga poizkušala speljati za uzdo. Ni je ubogal, le parkrat se je prestrašeno ozrl vanjo. Sedla je nazaj. Napela je vajeti ter mu prigojvarjala. Tedaj se je hipoma spustil v dir, a ni odvrnil glave od gozda. Tako ostro je motril tamo, da je Marijo, ki ni bila vraževerna, izpreletavala groza. Čutila je, da goni konja skrivnostna sila, kajti ona ga ni priganjala.

Po samotni cesti, v gozdnem molku je ropotal voz. Nehote se je pričela tudi ona ozirati okrog sebe. Nikjer se ni zganilo, še celo veter je v mrazu zamrl. Čim bolj je bila cesta napeta, tem silnejše se je gnala žival.

"Da sem se morala zamuditi!" se je jezila. Tedaj se je spomnila, kako neradi se vozijo Šentpetranci ponoči sami skozi to hosto. Iz rodu v rod so jih strašile zgodbe, kolikokrat so bili samotni popotniki napadeni.

"Jezus, ti me varuj!" je prosila.

"Dajte mi malo vina! Na trzinskem klanecu so naju menda napadli."

(Dalje priložni.)

Zazdelo se ji je, da se je v grobovu zganilo. Pri znamenju sv. Janeza vrh klanca je stopila človeška prikazen na cesto. Tik pred konja. Žival je odskočila, toda niti za trenutek ni postala. Marija je čutila silen sunek in komaj se je zavedela, je že drvel voz po klanecu navzdol. Ohranila je toliko prisotnosti duha, da je napela vajeti.

Prižvižgal ji je kamen mimo glave. Zadel je konja na hrbet. Nekdo je zabrlizgal tam zadaj, takoj nato v njeni bližini. Zdelo se ji je, da čuje ljudi za seboj.

"Moj bog, če pade!" je prosilo v njej. Šepetaje je prigovarjala: "Pramček, pramček, reši me!"

Vsak hip se je zdelo, da bo voz podrli konja pred seboj. Parkrat je odskočil na levo, zdaj na desno.

Ničesar ni videla. Tema krog nje. V prsih praznosta, kakršno izdolbe najhujši strah. Ostra sapa ji je brila v lice, od vsepovsod pa so jo obdajale slutnje neznanih, sovražnih ljudi. Se moliti ni mogla.

Konj se je spodtaknil. Najbrž je bil že z glavjo pri tleh. Potegnila je, da jo je zaboletelo v rokah. Nato sta drvela in drvela, kakor bi konju čepela groza za vratom.

Zdaj je vedela, klanec je za nama. A žival se ni ustavljala. Skozi mrzast sta rezala, da jo je peklo pri srcu. Ozreti se ni drznila.

Ob cesti so mežikala razsvetljena okna, tam so stali varni domovi. "V Črnučah sva," se je zavedela.

Srce ji je začelo burno utripati. Tako slaba je bila, da se je komaj držala na vozu. Ni se mogla spominjati nazaj. Imela je občutek, kakor da je bilo vse le bežen trenutek, v katerem se ji je nekdo s sovražnim namenom približal. Ona pa sama sredi teme, tajnih gozdnih globlin, brez vsake moči, zaupačica v nadnaravno pomoč. V ušesih ji je zvenelo grozno brljanje.

To pot se ni ustavila v Črnučah. Še konj se ni zmenil za znano gostilno.

"Kaj bo z Alešem? Ti revež!" Po ljubljanskem polju je žival še vedno dirjala. Ko pa sta zapeljala v Krvajo dolino, je pričel pešati, vse njeno prijazno prigojvarjanje je bilo zaman. Komaj se je prestopal. Na farni cesti je sam od sebe zopet poizkusil. Na dvorišču je trepetal kot šiba.

Skočila je z voza in ga objela okrog vratu: "Ti moj pramček!" Hlapcu pa je velela: "Pazi nanj. Dobro ga odrgni. Pridi povedat."

Stopila je v izbo, Zeba se je prestrašila: "Jezus, kakšna pa si!"

S tihim glasom je prosila: "Dajte mi malo vina! Na trzinskem klanecu so naju menda napadli."

Jeklarska unija napreduje

Iz letnega poročila unije jeklarskih delavcev, podano k njeni redni konvenciji, je razvidno, da se je v teku nekaj let razvila v eno največjih, če že ne v največjo delavsko organizacijo v tej deželi. Njen predsednik je Philip Murray, ki je ob enem predsednik CIO.

V šestih mesecih lanskega leta, ob koncu novembra, je imela \$3.158.013 dohodkov, kar je za vsako unijo v tako kratkem času visoka vsota. Seveda ima tudi izdatke in obljage, a vendar bi se pokojni jeklarski magnat in sovražnik unije Elbert Gary sedaj silno začudil, ako bi se vrnil in videl, da vsi njegovi ogromni naporji proti organiziranju delavcev v jeklarski industriji niso nič pomagali.

Skrb odbora unije težakov pri plavžih in drugih garačev v industriji železa je, kako organizacijo obvarovati, ko bo vojne konec. Pričakuje se, da bodo jeklarski obrati tedaj znižali produkcijo in število delavcev na polovico. In da bo unija tedaj zelo prizadeta vsled tekme za službe. Le ako bo ustvarjene med unijami dovolj solidarnosti, se bo delavstvo moglo otepi pogreznosti v stare razmere, v kakršnih je bilo pred ustanovitvijo CIO.

Neznanje je delavcev najhujši sovražnik.

AMERIŠKE IN ANGLEŠKE CETE V ANGLIJI se že mnogo mesecev vežbajo za vpad na kontinent. Gornje je slika ameriške pehote, ki bo v invaziji imela v boju z nemškimi "nepremagljivimi" ogromno vlogo.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

Zadnjih par tednov ni bilo kakih posebnosti v agitaciji za Proletarca. Mnogi naši zastopniki in somišljeniki so bili zaposleni s prodajo Majskega glasa, katerega smo skoro vsega razprodali, dasi smo ga naročili par sto izvodov več kot druga leta. Na splošno se nam vidi, da je bil Majski glas uspeh v vseh ozirih. Priznajte gre vsem, ki so kaj storili zanj.

Zdaj ko je to delo končano, bo pa treba spet gledati, da našo agitacijo za zbiranje novih naročnikov Proletarcu znova poživimo. Ne verjamem, da bi ne bilo med našo napredno javnostjo tisoč rojakov, ki bi se naročili na tak list kot je Proletarec. Seveda jih je, še več kot toliko, samo poiskati jih je treba ter iti med nje. Apeliram na vse tiste, ki ste se že udeležili naše kampanje, kakor tudi one, ki ste do zdaj stali ob strani, poživite agitacijo in uspehi ne bodo izostali.

Sledeče so bile naše aktivnosti v zadnjih par tednih:

Anton Zornik iz zap. Pene je bil prvi, ki se je oglašil odkar je bila moja kolona zadnjič priobčena. Poslal je tri nove in osem obnovnih naročnin in naročil še 150 iztisoč Majskega glasa.

V Chicagu pa so dobili: Frank Zaitz eno novo in 4 obnovne naročnine ter \$2 v tiskovni sklad. Chas. Pogorelec 6 obnovnih naročnin in \$3 v tiskovni sklad. Frank Alesh pa nam je izročil naročnino za Johna Koruna ter \$2 tiskovnemu skladu, ki jih je slednji prispeval.

Cleveland, O. John Krebel 16 obnovnih naročnin ter \$6 tiskovnemu fondu. Frank Hribar novice za naročene iztise Majskega glasa teh \$1 tiskovnemu fondu. Pri prodaji Majskega glasa mu je pomagal Andy March. Anton Jankovich je poslal novice za ogle, za prodane iztise Majskega glasa in \$3 v tisk. fond.

Mary in Jennie Marinsek, Gallup, N. Mex., sta prevzele zastopništvo za list in druge naše publikacije. Kar se tiče te naselbine, je sedaj 100% za Proletarca, kajti naročena je nanj vsaka slovenska družina. To je zasluža teh dveh naših marljivih zastopnic. Res škoda, da nimamo tudi po drugih večjih naselbinah toliko tako navdušenih naprednih žen, ki bi bile pripravljene žrtvovati nekaj svojega prostega časa za agitacijo v prilog Proletarca.

Joseph Snoy, Bridgeport, O., je poslal 3 obnovne naročnine in naročil še 4 iztise Majskega glasa. Jože je marljiv delavec za našo stvar, da malo takih, pa tudi svojo družinico je kljub vsem potežkočam spravil dobro na noge, kakor pravimo po domače. V zadnjem pismu mi piše: "Po 27. maju bova ostala z ženo sama. Mlajši sin gre tudi v inženirsko šolo v Flin, Mich., iz katere sta graduirala Joseph in Philip. Slednji v mornarico in bo klican notri okrog 1. julija. Hčerka Margaret pa bo graduirala 3. junija kot bolničarka v čikaški okrajni bolnišnici. Tako nam je šlo dozdaj, kako bo naprej, pa

ne vem, kot noben oče in mati ne moreta vedeti. Dali smo jim vse, kar smo zmogli, zdaj si pa bodo morali pomagati sami." Jožetu moje iskrene čestitke k napredku njegovih sinov in hčerke!

Martin Judnich, Waukegan, je pisal po imenik naročnikov in poslal \$2.65 v tiskovni sklad.

Jože Ovca, Springfield, Ill., je poslal 4 obnovne naročnine. Piše, da je prvomajska slavnost kluba št. 47 JSZ dobro uspela.

Anton Tratnik, Diamondville, Wyo., je poslal 2 obnovni naročnini in \$1.15 v tiskovni sklad. Zdaj se nahaja na oddihu v Salt Lake Cityju, od koder je poslal oozdrave osobju v uradu. Hvala Tone. Le odpodij se, boš pa, ko se vrneš, spet nadaljeval z agitacijo.

Frank Cvetan, Johnstown, Pa., je poslal 4 obnovne naročnine, \$1.50 v tiskovni sklad in naročil še 15 iztisoč Majskega glasa.

Frank Stih, Sheboygan, Wis., je naročil še 5 iztisoč Majskega glasa.

Detroit, Mich. Kathy Junko je poslala dve naročnini in \$1.40 v tiskovni sklad; John Zornik pa novice za ogle v Majskem glasu in \$1.50 v tiskovni sklad.

Lovrene Bajc, Fairport Harbor, O., je poslal dve naročnini, provizijo določil tiskovnemu skladu in zraven dodal še svoj dolar v ta namen.

Zadnji teden smo imeli obisk iz Milwaukeeja. Obiskal nas je namreč naš zastopnik Lojze Barbarič. Rekel je: "Ze dolgo nisem bil v vaši vasi, pa si jo želim spet malo ogledati. Zraven tega sem tudi nekaj v 'zlahti' z upravnistvom, pa bom tako ubil dve muhi z enim udarcem." Lojze je praktičen človek. In kakor je omenil, tako je tudi storil. Prinesel je 8 naročnin, naročil dve Adamičevi knjigi in še 10 izvodov Majskega glasa ter poravnal svoje obveznosti za vse to in zraven izročil \$7.50 tiskovnemu skladu, ki jih je zbral med prijatelji Proletarca v Milwaukeeju. Hvala tem prispevateljem in vsem drugim, ki so omenjeni v tej koloni. Vsote pa so izkazane na drugem mestu v tej številki.

Ta kolona ne bi bila popolna, če bi ne bil v njej zastopan tudi naš "Big" Tone Tomšič iz daljne Californije. Poslal je novice za prodane Majske glase ter \$2.30 v tiskovni sklad, ki jih je zbral med našimi somišljeniki, sam pa je dodal še svojo provizijo od Majskega glasa. Pravi, da je imel pri razpečavanju Majskega glasa težkoče. Ponudil ga je marsikom, posebno na neki za bavi, ali uspeh je bil boren. "Pij, kaj bi se gnjavil s tistim," je bil odgovor od marsikaterega. Well, Tone, se imamo pač boriti proti demu zlom: ignoranci in namišljenim "naprednjakom", ki so prav tako nevarni resnični naprednosti kot prvi. Kateri agitator pa še ni srečal takih namišljenih šem, ki so "že vse tisto pozabili, kar nas ti uči," in še mnogo takih zabitih izrazov. Toda kaj češ, tak je ta neumni svet.

To bo vse za danes. Upam, da bo prihodnja kolona kaj bolj zanimiva, zlasti kar se tiče agitacije za nove naročnike. Fantje in dekleta, še to-le: če bomo hoteli ohraniti Proletarca, bo treba več aktivnosti zanj tudi v onih naselbinah, iz katerih do zdaj še ni bilo odziva, ali pa prav malo. V akcijo vsi, ki se zavedate, da nam je Proletarec potreben, kot nam je bil ves čas svojega obstoja, in uspehi ne bodo izostali.

KDO JE RAZDIRAČ IN PREPIRAČ MED AMERISKIMI SLOVENCMI?

Noble, O. — V Am. Slovincu z dne 2. maja t. l. vprašuje pater Ambrožič kdo razdira.

Omenjeni pater se je nahajal na seji SANSa, katere se je vršila 12. aprila, akoravno on ni član odbora. Navzoči odborniki SANSa so pač smatrali, da nimajo pred nikomur nič skrivati. Ker smo v svobodni in gostoljubni deželi, je pater B. Ambrožič prisostvoval SANSovi seji, dvomim pa zelo, da bi gošpdje pri nasprotni organizaciji storili isto. Torej, k stvari.

Na SANSovi seji je bil kot odbornik dr. Kern iz Clevelanda, in je menda med drugim vprašal patra zakaj samo razdirate? Zakaj nič pozitivnega ne storite? Pater je doktorju namignil, da mu bo že odgovoril, ker radi pomanjkanja časa tega ni mogel storiti; pa je pater B. Ambrožič posvetil skoraj dve koloni v "A. S." dr. F. J. Kernu.

Dr. Kernu poznamo, da ni kak prepirljivec ali hujskač, pač pa pravi Slovan, ki je storil za Slovence tu in onkraj morja mnogo, a brez sebičnosti, pater B. Ambrožič, povdarjam, brez sebičnosti, kar pa o vas ni mogoče tega trditi, po vsem temu, kar delate na komando višjih.

Doktor vam je rekel zakaj razdirate? Ali niso to povsem pravične in resnične besede? Vsa čast dr. Kernu, ker je vas to vprašal. Pregovor pravi, da resnica v oči bode.

Vsi patriotični ameriški Slovinci, ki smo ameriški državljani, stoodstotno podpisemo te besede. Dr. Kern ima prav; čas je že, da je bil nekdo, ko vam je povedal kaj starejši ameriški Slovinci mislimo o zelenjavi in kraljevski propagandi.

Kot duhovnik, g. Ambrožič, sveto pismo v roke. Učite rajše ljudi o ljubezni in prijateljstvu, katerega je učil Kristus. Ne delajte razdora in prepira, pustite politiko, ker to ni vaš posel. V politični propagandi, katero vi vodite, je treba dostikrat lagati, kar ne pristaja duhovniku.

Kaj vi razdirate in rušite, to vprašujete doktorja. O, že dolgo, dolgo skušate vi rušiti, toda ni mate uspeha. Pričeli ste pri JPO SS na neki seji v Chicagu, toda vam ni uspelo. Kolektali ste \$10.000 za Zvezo slovenskih župnij, le da ste rušili enotnost pomožne akcije slovenskih podpornih enot in zvez. Hoteli ste boj med slovenskimi župnijami in podpornimi organizacijami, a tudi to vam ni uspelo. Pravite, da SANS ruši zaključke kongresa. Ne verjamem. Bolj vas le, ker SANS ni pod Fotičevo mare-

lo in ker se SANS drži skleпов kongresa. Da, boli vas in zato se hočete maščevati, ker se SANS ni oklenil izjave "slovenske zveze", ki vodi belo in plavo gardo v domovini. Sami ste priznali, da so belogardisti sprejeli puške in municijo od Italijanov, da so pobijali samo komuniste. Volja in spas naroda v domovini, je v osvobodilni fronti, in pri partizanskih oddelkih. To je fakt, katerega se ne da ovrčeti.

To ve uradna Amerika, ki pošilja živež, orožje in municijo. Vaši belogardisti imajo zaščito pri Hitlerjevih zverinah, a ne pri Ameriki. Slovenski sinovi v

Vi pravite, da hočete spraviti SANS na pravo pot. Hudimana in sto vrabcev, na kakšno pravo pot? SANS je krenil na pravo pot že takrat, ko je Fotič korakal iz dvorane Slovenskega narodnega doma v decembru 1942. Glej ga, spaka, kaj tega niste vedeli? Sumili ste, da vaše klasje ne gre v cvet, zato ste začeli takoj razdirati. Povejte vendar kdo je poslal tiste nesramne telegrame v Washington, da črni te in mažete g. Adamiča pri vladi? Kaj vam je dalo povod? Nikar ne, da smo Slovinci postali mrzli pri kupovanju vojnih bonдов. Užalostilo vas je, ker poslana delegacija ni povedala uradnemu Washingtonu, da so že vsi slovenski komunisti pobiti za eno zvezi vrazijimi partizani. Ali je bilo to navodilo g. Fotiča? No, udarili ste pač s šibo po vodi.

Pravite, SANS je v nasprotju z voljo naroda doma. Hm, ali zato ker ne podpira kvizlinga Rupnika in one, ki sedijo na plotu in čakajo, da vidijo kam se obrne vojaška sreča?

SANS podpira one, ki se borijo. SANS podpira one, katere podpira Amerika in zavezniki. SANS je potemtakem na pravi poti.

Slovenski kongres ni bil ne farsa in ne burka, kakoršno bi vi mogoče radi imeli. Dr. Kern je imel prav, ko vas je vprašal: "Zakaj nič pozitivnega ne storite?" Povejte, gospodje, da delate na vse načine za povrnitev kralja in starega režima v Jugoslaviji. Napravite izjavo, prohičite še enkrat izjavo "Slovenske zveze" v domovini. Podprite Mihajloviča, belogardiste, Rupnika in vse tiste, ki mu sledijo. Pravite, da kar vi delate, da ne marate povedati. To se zelo slabo sliši, posebno od slovenskega duhovnika. Če se noče povedati, je nekaj narobe. Povejte! Kaj se bojite javnosti? SANS dela javno in se mu ni treba bati javnosti. SANS je storil dovolj pozitivnega. Saj vendar niste slepi, in gluhi menda tudi ne. Če bi ne bilo nič pozitivnega, ga bi vi celo ne mogli napadati.

Pater B. Ambrožič, ne hajte razdirati, ne hajte napadati. Začeli ste vi sami boj, razburili ste duhove, in čes res hočete boj, do bili ga boste dovolj. Pač bolje je v miru živeti in biti tolerant, ampak vse do gotove meje. Za pravico in resnico tu v Ameriki, kakor za boljše bodočnost svojih krvnih bratov in sester v domovini, bomo vztrajali; vsaj to jim privoščimo, kar mi uživamo v svobodni Ameriki.

John Pollock, član podr. št. 39 SANSa.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Grosplje je radio announcerjem angleškega rodu težko izgovarjati. Pa so se le naučili. Ne davno je nekdo iz Londona, ki ni Slovenec, po CBS prav dobro izgovarjal tudi imena krajev Žužemberk, Novo mesto in nekatere vasi na Hrvaškem.

Partizani so skrbeli, da je Slovečija sedaj bolj znana kot pa bi mogla biti, če se bi oni ne pobričali.

Iz Londona poročajo, da se je Titovi vojski pridružilo tudi 40 tisoč Bolgarov. To je mnogo, ako je res, če se pomisli, da je Bolgarija povsem kvizlingska dežela in da je ves vladni aparat v rokah pronačeljev. Pravijo, da je Rusija nastavila Bolgariji ultimatum, da naj se ali umakne iz vojne, ali pa si nakopije vojno s Sovjetsko Rusijo. Slednja namreč z Bolgarijo ni v vojni, čeprav jo je Bolgarija napovedala Angliji in Zed. državam. Rusija smatra, da lahko stori s svojim poslaništvom v Sofiji več pod firmo nevtralnosti, kot pa, če se bi zapletla z njo v vojno. A resnica je, da je bolgarska vlada vseskozi pomagala Hitlerju. Če se bo sedaj vsled strahu pred sovjetsko vlado kaj spremenila, bo odvisno od vojnih scen. Čim slabše bo šlo Nemcem, bolj ohrjevitvo se bodo satelitsne dežele preoblačevale v plašče prijateljstva miru in sprave z Anglijo in Zed. državami. Z Rusijo pa šele daleč na tretjem mestu.

V Palestini si Zidje veliko prizadevajo spremeniti to deželo v židovsko krajino. Anglija pa se je zbal Arabcev in Zidom sporočila, da se mora priseljevanje ljudi njihnega rodu in vere v Palestino nehati. A že v zadnji vojni pa jim je častno obljubila pomagati, da postane ta "obljubljena" dežela zopet njihova.

Anglija bi Zidom obljubo rada izpolnila, a boji se Arabcev. "Le če so pripravljene tudi Zed. države jamčiti angleško obljubo Zidom v Palestini s svojo močjo proti morebitni "sveti vojni" Arabcev, se Palestino oklicje za židovski dominjon pod okriljem Velike Britanije. Ameriška vlada pa si dozda še ni upala v take obveznosti. Niti ne izgleda, da bo šla v nje v bodoče.

Father Coughlin je pred 8. leti v boju proti Rooseveltu na nekem svojem shodu omagal na odru in se onesvestil. A si je dan pozneje že opomogel in nadaljeval, dokler mu ni pošta ustavila njegovega fašističnega lista. Toda še tudi potem, ko so mu zaprli tudi radio, je rohnel in je še sedaj eden najbolj aktivnih fašistov v deželi. Ničice mu ne more "do živga". A ko pa je šel "father" Orlemanski k Stalinu, da skuša kaj pripomoči k ureditvi poljskega vprašanja, pa

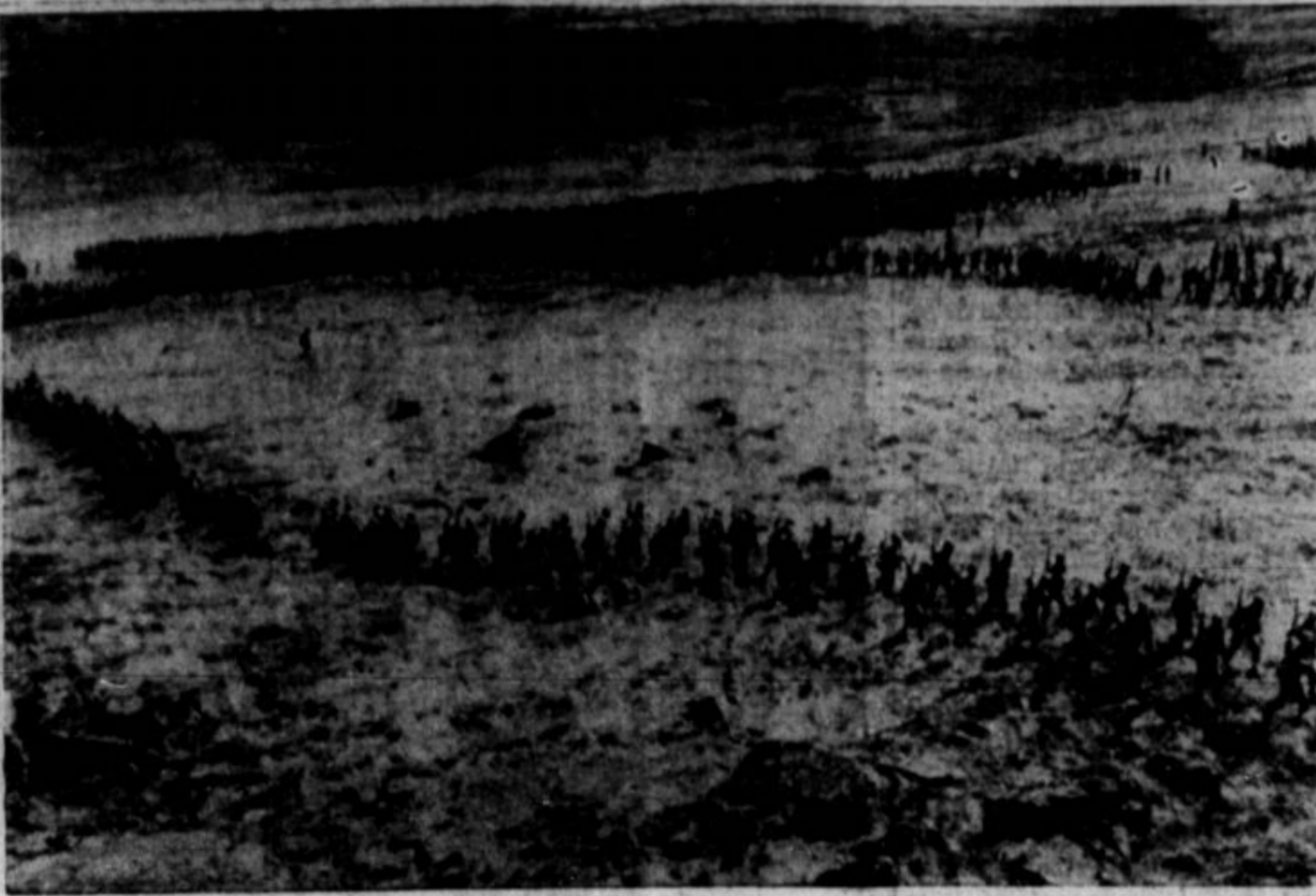
mu je cerkev takoj stopila za vrat in časniške agencije so poročale, da so ga katoliški inkvizitorji po povratku iz Moskve strli fizično in duševno. Mož se je skofu podal, župnija mu je bila vrnjena in sedaj dela na nji spokorno in obžaluje svoj "greh".

Ta slučaj je zelo zanimiv. Dokazuje dvojno mero cerkve. Če občuješ s fašisti, lahko potuješ celo z dovoljenjem državnega departmента kot njegov neuradni zastopnik. A če pa želiš iti pogledati na uro v Moskvo, si izdajalec cerkve. Vseeno, "father" Orlemanski se ni izkazal večim dane mu naloge in Stalin je svojih par ur z njim po nepotrebnem zapravil.

Dr. F. Kern se je spustil nedavno v polemiko z nasprotniki Sansa in pri tem dobil nazaj vprašanja in odgovore iz Ambrožičeve pisarne v Lemontu in pa od newburškega novičarja kanonika Otmana, ki ga med drugim o veri takole uči:

Dr. Kern piše, da verjame v "potrebo organiziranih cerkvenih ustanov, dokler človeštvo ne vpele boljših etičnih sistemov." Gospod doktor, Cerkev je Kristusova ustanova in Kristus je bil Bog. Govoriti o "kaj boljsem" je bogokletstvo. To bi pomenilo toliko, kot da Kristus ni vedel "kaj boljšega" napraviti, kot je napravil z ustanovo sv. Cerkve. Da, g. doktor, skozi dva tisoč let so ljudje številokrat skušali ustanoviti nekaj, kar so mislili, da bo "boljši", kot je od Boga ustanovljena sv. Cerkev, pa se jim do danes še ni posrečilo in prav s lahkoto zamoremo friditi, da se nikdar ne bo. In tako, g. doktor, boste morali še tudi za naprej staviti svoje upanje za zveličanje edino le v Kristusu, to je v katoliško Cerkev, ker druge boljše ni in ne bo. Kristusov sistem za zveličanje je prav zadosten in dober, le slediti mu je treba pravilno.

Patriarh pravoslavne cerkve Sergij, ki je 15. maja v Moskvi umrl, star 78 let, si je pred smrtjo privoščil na zelo močan način rimskega papeža, kateremu se je, da si lasti naziv Kristusovega namestnika na zemlji popolnoma po krivem. V svojem pastirskem listu je dokazoval, da si je rimsko katoliška cerkev storila o božjem namestniku na zemlji izmislila, in da nima zanjo v svetem pismu nikakršne podlage. Patriarh Sergej je že vsled svoje pozicije vzbudil z izjavo proti rimskemu papežu po krščanskem svetu veliko pozornosti in — odobravanja. Seveda ne med takimi, kakor je newburški novičar, a krščanski svet je velik. To, da je Sergij tako očitno udaril po rimski dogmi, omeni, da se bo pravoslavje ločilo Vatikana zelo zares, ako se med tem ne pobota z Moskvo, proti kateri izredno intrigira.

INVAZIJSKA ARMADA V KOLOBARIJI. Kadar bo to maso mostva mogoče izkrcati kje v Evropi, bo Hitlerja najlažje prepricati, da je vojno izgubil.

Torej se v diplomacijo vzleče sedanji "prosvitljeni dobi" še vedno lahko zelo uspešno vpletajo tudi vprašanja, dali ima Krist kakega namestnika na zemlji, ali ga nima.

Prijatelj Proletarca je nam poslal dve brošuri, ki jih je meseca maja izdala Zveza slovenskih župnij, to je, Rev. B. Ambrožič. Ena ima naslov "The Slovenes and Partisans", druga pa "Pričevanje slovenskega naprednjaka" s podnaslovom "Resnica o osvobodilni fronti slovenskih partizanov". Zanimivo je to: Kako je mogoče, da mora sedaj "socialistične" proglašati in pa članke "naprednjakov" širiti med ljudstvo zveza slovenskih župnij... Mar se p. Ambrožiču ne zdi škoda denarja, ki ga izdaja za širjenje "socialističnih" in naprednih idej...? Kaj pa, če bi nekega dne izdal še eno brošuro, recimo saj na 4. straneh, v kateri bi pojasnil, kdo mu to gibanje za "napredek" Slovencev financira?

Rev. Ambrožič priobčuje stavke iz korespondence, ki jo je imel z nekaterimi rojaki, v upanju, da jih bi uveril, kako napačno bi bilo soglašati s partizani. A zdaj je mogoče že izprevidel, da se s svojo družbo v starem kraju ne bo mogel kaj prida ponášati.

Hrvatski komunisti v Ohio podpirajo vse tiste kandidate, kakor Ameriška domovina, med njimi posebno Franka Lauschea. Ker so si z Jamesom Debeverom lahko tu tako enotni, in enako z Grdinom, pa z Rev. Omanom (glede kandidatov), čemu med njimi toliko razprtije zaradi starega kraja? Če so si lahko tu solidarni, čemu ne tudi v zadevah, ki se tičejo njihne politike tam?

Srbobran in drugi, ki se navdušujejo za Dražo Mihajloviča, so iz zadnjega Churchillovega govora lahko razvideli, da se ogrevajo za napačno osebo. Tako je zatopil mož, ki je preko noči zaslovel za legendarno osebo vojnega poveljnika v okupirani deželi: In nasledil ga je Tito, o katerem več in več ljudi trdi, da to ni junak v kaki izmišljeni povesti, ampak resničen poveljnik resničnega upora proti okupatorjem v Jugoslaviji.

Kralj Peter brčkone ni rad zavrgel svojega vojnega ministra, a nad njim ima besedo še kdo drugi kot pa član "kamarile", in tisti drugi so gospodarji nad banko, ki Petru in njegovi žlahi nakazuje kakih \$20,000 na mesec.

AP je poročala iz Londona, da so angleški industrialci v skrbeh zaradi vesti o velikih naročilih sovjetske vlade v Zed. državah, ki pridejo v veljavo po vojni. Baje je Moskva naročila v Ameriki za dve in pol milijarde dolarjev raznih produktov, ki se jih ji začne dostavljati čim nastane mir v Evropi. Drugi v Angliji se zgražajo, češ, pri nas Rusija nima sovražnikov, a v Zed. državah pa vse polno, a vzlic temu se je odločila podpreti z naročili rajše njih kakor pa nas. Kar pomeni, da "business is business". Rusija se nadeja od Zed. držav boljše postrežbe in morda

JOE BAYERS SE VEDNO V JEČI

St. Louis, Mo. — Enkrat sem že pisal in apeliral na rojake v pomoč osvoboditve Josepha Baversa in apeliral za prispevke. Rojaki, ki so se za stvar zanimali, bi gotovo radi vedeli, kako je s to zadevo. Na tisti prvi apel so prispevali \$84. Vsem, ki so kaj dali, se v imenu J. Baversa iskreno zahvalim.

Stroškov sem imel dosedaj \$130.

Imen prispevateljev ne bom navajal, ker bi vzelo preveč prostora.

Kdo bo morda vprašal, čemu nisem že prej poročal. Po pravičnem povem, da sem bil čez glavo zaposlen.

Ne bom dosti pojasnjeval, kaj sem že vse poskusil za rešitev J. Baversa. Ako bi bilo nekaj tisočakov na razpolago, bi morda šlo bolj gladko, ker ilinoiske postave so v tem jako stroge. In pa sedanji ilinoiski guvernér je zelo trdosrčen. Njemu je vseeno, tudi če človek po nedolžnem segnje v ječi.

Priporočam rojakom, da se obrnejo do guvernerja Dwight H. Greena s protesti, ali pa na pravnika, ki deluje za Baversovo osvoboditev. Njegov naslov je Harry C. Barker, 506 Olive st., St. Louis 1, Mo. Kdor bo kaj pisal ali pa poslal protest, naj vedno navede ime in številko jeticnika, Napišite takole: Subject, Joe Bowers, 8770, Menard, Illinois.

Sedaj je to zadnji korak, s katerim se lahko poskusimo v akciji za njegovo oprostitev.

Ob enem s tem pošiljam v priobčitev dve pismi, da iz njih razvidite, če se je še vredno truditi, kajti sedaj bodo stroški. Odvetnik mi je sporočil, da bodo znašali kakih \$200, ki jih pa jaz sam ne zmorem. Pardon Board stane novaca. Odvetnik mi je naročil, da bi rad sporočili, ali naj z akcijo nadaljuje, že koncem maja.

Omenjeni pismi, ki sem ju prejel v zadevi, se glasita:

Kardinal August Hlond ni napreden katoliški duhovnik. Toda po zlomu Poljske je rajše odšel iz dežele kot pa da bi v nji ostal ter se moral ravnati po Hitlerjevih navodilih. Dobil je zavetje v Španiji, potem v Franciji, kjer je končno prišel nacijem v roke. Poročilo AP, datirano iz Barcelone dne 17. maja pravi, da ga imajo naciji zaprtega v ječi Fresnes blizu Pariza, kjer je težko obolel. Slovenski klerikanci v Ameriki bi se iz tega lahko učili, da ni potrebno niti visokim svečnikom v vsem pokimati Hitlerju.

Sidney Hillman je vsled politične akcije unij CIO, kateri naterilje, v kongresu, v radiu in v časopisju jako napadan. Kongresnik Hoffman iz Michigana ga je v zvezni zbornici označil za "tujini rojenega" umeševalca v našo (ameriško) politiko. Kongresnik McCormack iz Mass. pa je odgovoril: "Mar je človek zato, ker je bil rojen v inozemstvu, slabši American kot pa tisti, ki je tu prišel na svet?" O sebi je pojasnil, da je on iz rodu priseljencev šele v drugi generaciji, pa se smatra prav tako za dobrega Američana kot tisti, ki se ponašajo, da so njihni predniki prišli sem že pred osvobodilno vojno. Predniki vseh, razen Indijancev in Eskimov, so bili v inozemstvu rojeni, in njihna zasluga je, da so Zed. države to kar so. Čas bi že bil, da se bi ameriški politiki nehali zgražati nad onimi, ki so tu ne da bi bili tukaj rojeni. Proporcno je škodljivcev deželi veliko več med onimi, ki jim je tu tekla zibel.

April 22, 1944.

Mr. John William Chapman, Secretary to the Governor, State House, Springfield, Ill.

Subject: Joe Bowers 8770 Menard

Dear Mr. Chapman:

In my letter to the Governor of January 31st, I said that "I understand some other group in Illinois has been working on this problem too, but I am not familiar with what they are doing." I since learned that someone instituted a habeas corpus proceeding for him. On what theory is too much for me. I have a letter from Judge Casper Platt of Danville who says, "I have written several letters recommending that he be pardoned. The pardon board denied the petition. I would be glad to write a letter recommending pardon."

The correspondence I have had seems to lay stress on the fact that man has made so many efforts to obtain his release and I rather get the impression that this works against him now.

You very kindly sent me the instructions for making application for a pardon and to comply therewith would require considerable work. If I undertook this I would

SODELUJTE V KAMPANJI ZA

TISOČ

NOVIH NAROČNIKOV VSI, KI SOGLASATE S SMERNICAMI PROLETARCA

have to make this Lodge here pay me for such service and I would not like to do this unless there was a chance of success. From my letters you know I think this man ought to be released, but if there is not any chance of getting him out his friends might as well forget it.

I would appreciate it if you would write me frankly about this matter and as far as I am concerned I will be guided by your suggestions.

Thanking you in anticipation of your courtesies, I am

Sincerely yours,

Harry C. Barker.

State of Illinois
Executive Chamber, Springfield
Dwight H. Green
Governor April 28, 1944.

Mr. Harry C. Barker
506 Olive Street
St. Louis (1), Missouri.

Dear Mr. Barker:

Upon receipt of your letter of April 22, relative to the case of Joe Bowers, No. 8770, Menard, I requested the Division of Correction for information as to this case and they replied to the effect that the only way possible, under the law of the State of Illinois, for Bowers' case to be brought to the attention of the Pardon Board and Governor Green would be by a further application for executive clemency. They were, of course, unable to advise as to whether or not if such application was received that favorable recommendation would be made to the Governor and as to what action he might take on the Pardon Board's recommendation.

The fact that Bowers has made numerous applications to the Pardon Board for executive clemency has no bearing whatsoever upon their action in the matter. Under the law of the State, a prisoner may make an application as long as he is eligible to do so with no detriment to his case.

Yours very truly,

John Wm. Chapman
Secretary to the Governor.

Vem, da je mnogo rojakov, ki so v takih zadevah bolj poučeni kakor jaz, zato bodo iz teh pisem lahko presodili, Ako bo kdo kaj prispeval v kritje stroškov naj pošlje na spodnji naslov. Ako bo od skupne vsote kaj ostalo po plačanju pravnih stroškov, bo znesek poslan pomožnemu odboru slovenske sekcije, ki nabira v pomoč rojakom v starem kraju.

Gornji dve pismi mi je prepisala iz originalov mlada Slovenka, ki je učiteljica vseslovenskega pevskega zbora v St. Louisu.

Cemu je Joe Bayers v ječi, sem že pojasnil v prejšnjem dopisu. Oženjen je bil z neko vdovo Francozinjo po rodu, in ko sta se sprla, ga je tožila, da ima razmerje z njeno hčerjo. Slučaj je hotel, da je bil bodisi vsled slabega zagovornika, ali pa vsled predsodkov sodnika, spoznan krivim in obsojen.

On trdi, da je bil poslan v zapor po nedolžnem.

Ciril Medved, 6007 Gravois Ave., St. Louis 16, Mo.

Komunisti v Mehiki ostanejo pri svojem imenu

Po razpustu kominterne so komunisti v Mehiki neuradno sklenili, da bodo na svoji prvi konvenciji svoji stranki spremenili ime iz komunistične v socialistično stranko. Na konvenciji, ki se je vršila nedavno, pa so zaključili ohraniti prejšnje ime.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CANAL 7172-7173

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

TEL. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Zadregre bogatašev zaradi vere, kadar se poročajo

Hei amesiškega multimilijonarja J. P. Kennedyja, ki je bil nekaj časa ameriški poslanik pri angleški vladi, se je zoročila z angleškim aristokratom markizom Hartingtonom. Dekle in fant sta zaljubljena in zaradi razlike v veri sta sklenila, da se poročita civilno. Tedaj pa je stopila vmes ameriška katoliška hierarhija — Kennedyjeva družina je namreč globoko verna — in izjavila, da bo tak zakon smatrala za pregrešno zvezo.

Fantova družina pa je anglekanske vere in po dednem pravu je on naslednik načelnika prostoziidarske lože.

Iz vsega tega je nastala zelo zamotana verska afera in prizadeti cerkvi sta jo vprizorili, ker sta obe familiji "odlični" in bogataški.

Za ukinjenje priseljevanja po vojni

Senator Thomas iz Oklahome je v zvezni zbornici predlagal, naj se prepove vsako priseljevanje v Zed. države skozi pet let po vojni.

TISKOVNI SKLAD PROLETARCA

VII. IZKAZ

Cleveland, O. August Komar \$5, August Kužnik \$1, skupaj \$6.00. (Poslal John Krebel.)

Diamondville, Wyo. Po 50c: John Starvasnik in John Kržišnik; Andro Klun 15c, skupaj \$1.15. (Poslal Anton Tratnik.)

Chicago, Ill. Neimenovana \$6.65; Frank Benčina \$2; Mrs. N. Božičnik \$1; Steve Malnarich 75c. (Izročil F. S. Taucher.) Frances Vreček 48c, skupaj \$10.88.

Waukegan, Ill. Joe Zagar \$1; po 50c: Anton Gosar in Frank Grimšič; Martin Judnich 35c, skupaj \$2.65. (Poslal Martin Judnich.)

Oakland, Calif. Anton Tomšič 95c; Albert Hrast 50c; Anton Zaitz 25c; po 15c: Frank Dezman, Louis Kužnik, Frank Zagar in Tony Miller, skupaj \$2.30. (Poslal Anton Tomšič.)

Cicero, Ill. John Korun \$2. Izročil Frank Alesh.)

Detroit, Mich. John Zornik \$1.50; Anton Potokar \$1; Kathy Junko 75c in Mary Bernik 65c. Za slednji dve poslala K. Junko, skupaj \$3.90.

San Jose, Calif. Mary Fermer \$2.65.

Johnstown, Pa. Anton Mele \$1; Frank Mikolich 50c, skupaj \$1.50. (Poslal Frank Cvetan.)

Cleveland, O. Frank Cerne \$2; Frank in Mary Ipavec \$1, skupaj \$3. (Poslal Anton Jankovich.)

Fairport Harbor, O. Lovrenc Bajc \$1.43.

Milwaukee, Wis. Joe Vidmar \$1; po 50c: John Jerman, Joe Tamše, Louis Ambrozich, Joe Zagar, Joe Ritonja, Frank Bizjak, Frank Klopčič, Anton Demšar in Jack Zmauc; po 25c: Frank Maroh, John Potisek, Leo Rozman, George Vasil, Marj Roshel, Anton Kvas, Frank Remshak in John Kadunc, skupaj \$7.50. (Poslal Louis Barbarich.)

Sheridan, Wyo. Anton Podobnik \$1.00.

Skupaj \$45.96, prejšnji izkaz \$540.14, skupaj \$586.10.

Opomba: V prejšnjem izkazu pomotoma zabeleženo, da je prispeval John Thaler, Cicero, Ill., \$2. Pravilno bi moralo biti Anton Trojar, Chicago, Ill.

Kako si Titova armada pomaga z dobavljanjem živil in blaga

Kako si jugoslovanska narodna vojska, ako res šteje četrt milijona mož, ali pa magari le sto tisoč, pomaga v oskrbovanju moštva s hrano? Bori se v zasedeni deželi, kjer so vsa komunikacijska sredstva v posesti sovražnika. Od kje dobiva živila, od kje obleko, zdravila in druge potrebščine za svojo armado? ZOJSA je nam poslal o tem sledeče poročilo, ki ga je napisal Zorko Golob.

Največja moč naše vojske leži v tem, da je to naša narodna vojska. Naš narod in naša vojska sta neločljivo povezana. V življenjski nevarnosti so žene nosile hrano v prve vojne vrste. Narod je dal tudi poslednje grizljaje, ker je vedel, da ga vojska čuva pred ropanjem, nasiljem in požari, da mu prinaša svobodo.

V zadnjem času posebno v krajih južno od Save in Kolpe količina hrane, odmerjena za vojsko ne zadostuje več za njene potrebe. Razširilo se je mnenje, da je po kapitulaciji Italije prišla naša NOV do večjih zalog, ki bo zadostovala za dalj časa. To mnenje je popolnoma napačno, ker so male njene zaloge že izčrpane. Drugi zopet mislijo, da bo prepeljana hrana iz severne Hrvatske zadostovala za prehrano vojske in ljudstva iz Like, Korduna, Gorskega Kotora in Hrvatskega Primorja. Ne smemo se varati: razlita Sava, pogosti sovražniški napadi, slaba pota in pomanjkanje prevozne živine — vse to moti prevoz hrane iz severne Hrvatske.

Imamo odbornike, ki svoj narod in neaktivnost pri zbiranju hrane skrivajo za razne izgovore. Pravijo, da je ljudstvo izmučeno in izčrpano, da ne more ničesar več dati. Tako mišljenje je samo dokaz, da ti tovariši nimajo pravega stika z ljudstvom ali pa prikrivajo svoje brezdnežje, s čimer zavestno ali pa nezavestno pomagajo sovražnikom in raznim spekulantom, ki še vedno hočejo borbo lastnega naroda.

Nekatere naše organizacije so slabo ocenile stanje prehrane in niso polagale dovolj pažnje kampanji za prehrano takoj po žetvi. Posledice so jasne. Tako važnega vprašanja, kakor je zbiranje hrane za našo vojsko in za najsiromašnejši del našega naroda, ne gre obravnavati z lahkoto. Nikakor ne sme biti, da bi borci, ki branijo naše vasi in mesta, ostali brez hrane ali pa da bi pogrešali najvažnejša živila.

Naša vojska je vedno odvisna od ljudstva, kar se tiče prehrane in od nikogar drugega. Sami smo se hranili in branili, ker smo vedeli, da je prava svoboda samo tista, ki si jo priborimo sami. Nikdar in v nobenem vprašanju se ni delala razlika med borci in ljudstvom. Ko je ljudstvo prišlo za časa ofenzive v težak položaj, je vojska dala iz svojih skladišč vagono hrane, da prehrani gladno ljudstvo in zato je narod videl, da je njegova hrana najvarnejša v vojnih skladiščih.

Ako smo mogli lani poleti prehraniti našo vojsko, ko so bile naše organizacije šibkejšje in naša vojna moč manjša — bomo storili tudi letos. Prehranbene komisije bodo s pomočjo anti-fašističnih organizacij vodile nabiranje hrane. Na masnih zborovanjih po vaseh bo vsak posa-

meznik izjavil, koliko hrane more in želi dati za vojsko. Tam, kjer obstojajo odviski hrane, toda ni zadosti zavesti o potrebah ljudstva in vojske, — bo prišlo do prisilnega odkupa hrane, ki bo služila kot pomoč onim, ki se ne morejo preživljati sami.

Na konferenci krajnih in okrajnih odborov je treba izdelati skupno s ostalimi antifašističnimi organizacijami jasen in pregleden načrt kampanje za zbiranje živil in začeti med ljudstvom tekmo pod geslom: kdo bo nabral več za svojo vojsko in potrebi narod.

Ako izpolnimo vse, kar je pred nami in razumemo vso važnost in pomembnost tega vprašanja, tedaj bomo rešili tudi ta veliki problem: prehrano naše vojske. Kakor vedno, se moramo tudi sedaj osloniti samo na lastno moč in zbrati rezerve za vojsko in omočiti dobro oskrbljeni vojski, da izvojuje svobodo.

VELIKO DELAVCEV ZOSTAJA Z DELA "VSLLED NEZNOSNIH RAZMER"

Joseph D. Keenan, ki je podpredsednik odbora za vojno produkcijo, je v svojem nedavnem poročilu ugotovil, da je veliko delavcev zdravstveno primorani izostajati z dela vsled "neznosnih razmer".

Te so zapopadene v slabi hrani, ker je v marsikakem novem municijskem centru, ali pa v starih prenatrpanih, dobre nemogoče dobiti, saj ne po taki ceni, ki si jo delavci morejo privoščiti.

Dalje stanovanja, ki so brez udobja in mnogokje tudi brez higijenskih pripomočkov. Cele naselbine brez dobre pitne vode, brez kanalizacije in brez drugih udobij.

Zdravstvene nege ni, le delo, dolge ure in brzkone edina "zabava" ljudem so gostilne, marsikje pa le beznice.

Ako prizna razmere v mnogih industrijalnih krajih za "neznosne" tako važen državni uradnik, kakor je J. D. Keenan, potem je jasno, da uredniki delavskih listov in drugi prijatelji ljudskih koristi o tem nič ne pretiravajo.

Ob enem mi dodajemo, da tisti, ki v takih krajih žanjejo dobičke, lahko žive v največjem udobju in se za probleme svojih delavcev sploh ne brigajo. Jeze se le, če ne pridejo vsak dan točno na delo, ker jim z izostajanjem odkrhavajo profite.

Naše vojne izgube znašajo nad 200,000 mož

Od kar smo v vojni, pa do začetak maja, znašajo izgube obojestrane sile Zed. držav na vseh bojiščih 201,454 mož. Izmed teh je bilo 46,518 ubitih, 76,391 ranjenih, 42,749 pogrešanih in 35,796 ujetih.

GORNJE JE SLIKA IZ ITALIJANSKEGA MESTA, ki so ga napadli (italijanski) partizani in ga imeli deset dni zasedenega. Predno so jih mogle nemške čete izgnati iz njega.

O FAŠISTIČNEM NACIONALIZMU

(Sledeči članek je iz Heinrich Mannove knjige "Der Hass".)

Na nacionalizem se sklicujejo vsi, ki povzročajo in izkoriščajo človeško bedo. Nacionalizem je idealno opravičevanje, če ljudje, stlačeni v svoje nacionalne meje, strdajo, niso zaposleni in podivjajo. Nacionalizem opravičuje kaotični nered v gospodarstvu, v vojni pa poveljuje celo popolno zmedo. Nacionalizem stoji nad visoko razvitim kapitalizmom, nad militarizmom, ki sta moralno odvisna od njega.

Nacionalizem je v začetku pospeševal življenje kakor druge ideje. V svojem razvoju je pa postal za vsako čuječo zavest groza, ki jo sedaj vidimo. Nacionalizem se je rodil v Franciji — kar se ni motilo nobenega nemškega nacionalista — in izvojeval je veljavo naroda proti tiranstvu. Francoska revolucija je bila nacionalna, ni pa sovražila nobenega naroda; temveč vse je ljubila; njen duhovni vir in vir nacionalizma je filozofska humanost (človekoljubnost) 18. stoletja. Nacionalizem je tudi v Nemčiji prišel z demokratičnim pobratimstvom in je bil ljudsko gibanje proti tiranstvu. "Bodite enotni, enotni, enotni!", je pisal simpatizer francoske revolucije — Schiller in te besede so tako močno učinkovale na odr, ker so oblastniki prepričali, da bi postale resnica. Najzvišnejše, kar je povedal nemški nacionalizem, je povedal, dokler se ni obstojala nemška nacionalna država. Dolgo so zaman čakali na njo, slednjic se je pojavila — samo žal, ne iz tega, da bi jo ustvarilo notranje povelje iz nje same: "Bodite enotni". Tuja vojna se je morala razvneti in se zamagovito končati. Nacionalizem tedaj že davno ni bilo ljudsko gibanje, temveč je služil vsakemu oblastniku, da hujša narode drugega proti drugemu. V tem porem stanju ga je prevzela nemška nacionalna država, ki je z zamudo prišla kakor kasneje republika — obe novorojeni s starostnimi znaki.

Ukoreninjen je v dobi optimističnega razuma, poln dobrohotnosti in samozaupanja — to je bil nacionalizem, ki ga danes živimo več poznali. Ta nacionalizem, ki ga moramo danes prenašati, je sestavljen iz samih zanikanj in nobena stvar ga bolj ne spravlja v besen izbruh kakor čustvo njegove lastne manjvrednosti. Nacionalizem zadnjega štadija se oblači v ideologijo blaznosti: nobeno resnično dejstvo ji ne ustreza, zato prezira in taji vse. Nacionalistična ideologija je, kakor se spodobi, proti temu, da bi posamezne osebe mislile. Kakor da narod enkrat za vselej prinese s seboj na svet svoje ideje, ne da bi te ideje imele svoje očete. Toda v vsakih plodovitih možganih žive kalli iz vseh drugih plodovitih možganih in duh je ne le najvišje, temveč tudi najmnogovrstnejše sodelovanje ljudstev. Je samo nadnacionalni duh, ker obstaja samo duh v splošnem, pa ne nemški ali francoski duh ločeno sam zase. Da misliš nacionalistično, je vsekakor potrebno, da odklanjaš razumsko mišljenje. Kdor ne prenaša duha, se sklicuje na kri. Nanjo se niso nikdar

sklicevali močni in plodoviti rodovi, nikdar niso potrebovali neke "nordijske rase". To raso so iznašli kar na svojo roko. Vrh tega nastane mistika krvi. Narod naj bo "krvna skupnost", kakor da ni že očitno postala interesna skupnost z interesi, ki so zainteresirani v zelo različnih merah, z goljufi in prevaranci, kakor navadno. Samovoljnost zgodovine je ustvarila večino narodov in "krvna skupnost" je povsod v glavnem v tem, da je vselej en del drugega ker vama izsilil, da je šel z njim. Sploh bi vsak del naroda lahko našel svoje sorodnike onstran meja.

Zastarele pojme nacionalizem vknjižuje dalje, podobno kakor mrtve v volivnih imenikih; tako n. pr. suverenost (popolna neodvisnost) držav ali, če hočemo, narodov. V resnici že davno nobena država in zlasti nemška ne more sklepati niti za svoje notranje življenje niti na zunaj drugače kakor ji to dovoljuje ali vsiljuje celotna Evropa.

V suverenosti gre lahko ta ali oni narod malo dalje v svoji notranji politiki. Dolej se nihče ne ovira nemškega naroda, če se pokončuje sam, samo da vzbuja vse početje vitez prostovoljnosti. Še je dopustno, da se spravi narod v avtarkijo (popolna gospodarska ločenost zase), kakor medij v ekstazo. Naenkrat izginejo vsi odnošaji, vse odvisnosti od svetovnega gospodarstva. Industrijski narod od danes se je z enim aktom postavil nazaj na stopnjo malega obrtnika, ki tako dolgo veruje v svojo neodvisnost, dokler ga ne pokupijo ali dokler mu ne zapro delavnice. Vsak narod še sme lahko miselno povzročiti svoj lasten polom in s tem pospešiti tudi konec drugih. Nacionalistična ideologija blaznosti hoče zapreti cesto pred dejstvi, jih niti ne opaziti in korakati dalje. Suverenost! Pa če gredo čez njo vsa živa dejstva!

Zivljenje samo je proti nacionalizmu. Nacionalizem je končoveljavno zavozil v slepo ulico tako politično kakor gospodarsko, nacionalizem ne varuje nobene države več in uničuje ljudi.

AMERISKI NACIJI IZZIVAJO OBLAST IN JAVNOST

(Nadaljevanje s 1. strani.)

je povsem kopirana po Hitlerjevih. V svojih časopisih, ki so jim bili od kar smo v vojni ustavljeni, so udrihali po "komunizmu", ščuvali proti Židom in zahtevali, da se črnecem vzame vse civilne svobodščine. Vsi obtoženci so svoje prevratnosti vršili pod patriotičnimi in "krščanskimi" gesli.

Proti Rooseveltu in njegovi ženi so širili v letakih in risbah najgršje žalitve. V pamfletih, ki so jih širili med vojaki, so jih urali, naj nikar ne prelivajo svoje krvi v prid "barbarske, komunistične Rusije" in Židov, katerih "prvak" v Zed. državah je Roosevelt.

Za "iztrebljenje" Židov Napram Židom so pripravili iste metode, da se jih iztrebi, kot

se jih poslužuje Hitler. Oziroma, eni izmed obtožencev so v svojem hujškanju in progone zatrjevali, da je Hitler z njimi še premilo postopal. Tu se bo z njimi obračunalo nagloma, ker telefonskih drogov in dreves, na katere se jih lahko obesi v množicah, je dovolj.

Črnecem se bi vzele vse pravice in se jih potpisilo v nekdanje suženjske razmere. Nekateri so delovali, da se jih "odpravi" z deportacijami v Afriko, ali pa se jim napravi konec na način, s kakršni je Hitler zredčil židovsko prebivalstvo na Poljskem in v Ukrajini.

Tujerodcem naj se odvzame vse "boljše službe". Politične urade se jim prepove. Vsa važna mesta naj dobe "čistokrvni belopoltni ljudje".

Nevarnost fašizma pred domačim pragom

Delavski in liberalni listi ameriško javnost že več let opozarjajo na nevarnost fašizma, ki se ga goji pod gesli "križa in svobode", amerikanizma in supremacije bele rase v raznih krožkih in organizacijah širom dežele.

Vzelo je dolgo, predno je bilo nekaj glavarjev fašističnega nemškega bunda poslanih v ječo, in še dalj, predno je bilo par ducatov drugih kolovodij aretiranih in obtoženih.

Toda tudi če bo teh 29 obtožencev spoznano krivim in obsojenih, ne bo zastran tega fašistična nevarnost nič manjša. Iz ovačij, ki jim jih delajo na obravnavi v Washingtonu, je razvidno, kako zelo se je po deželi že razširil fanatizem fašizma. V interesu vsega organiziranega delavstva, in vseh svobodoljubnih ljudi je, da nevarnost fašizma domačega pridelka pravilno ocenijo in zasnujejo proti nji boj, da se jo odpravi predno bi nas mogla vreči v katastrofo.

Mornarična pošta

Ameriška vojna mornarica ima opraviti vsak mesec s sedem milijoni pismi.

Ako ste prejeli opomin, da vam je naročnica potekla, prosimo, obnovite jo čimprej!

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravištvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu približne zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za svoje glasilo Proletarec.

Ako je ime kakega zastopnika v sledečem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenik radevolje popravili.

- CALIFORNIA.**
Fontana: John Pečnik.
Oakland: Anton Tomšič.
Los Angeles: Frank Novak.
San Francisco: A. Leksan.
- COLORADO.**
Created Butte: Aht. Slobodnik.
Pueblo: Ludvig Yoxey.
Walsenburg in okolica: Edward Tomšič.
- ILLINOIS.**
Chicago in okolica: Frank Bizjak, Joseph Oblak, Chas. Pogorelec, Peter Verhovnik, Frank Zaitz in Frank S. Tauchar.
La Salle in okolica: Anton Udovih in Ivo Zevnik.
Springfield: Joseph Ovca in John Goršek.
Virden: Fr. Hirsch.
Waukegan-No. Chicago: Martin Judnich.
- INDIANA.**
Indianapolis: Mary Stroj.
- KANSAS.**
Arma: Anton Shular.
Arcadia: John Shular.
West Mineral: John Marolt.
- MICHIGAN.**
Detroit-Dearborn: John Zornik, Leo Junko Sr., Joseph Klarich in John Plachtar.
- MINNESOTA.**
Buhl: Max Martz.
Chisholm: Frank Klun.
Duluth: John Kobl.
Ely: John Teran in Jacob Kunstelj.
Hibbing: Frank Pipan.
- MISSOURI.**
St. Louis: John Spiller.
- MONTANA.**
Butte: Anton Zugel.
East Helena: Joseph Mihelich.
Red Lodge: K. Erzočnik.
- NEW JERSEY.**
Elizabeth: Amalia Oblak.
- NEW MEXICO.**
Gallup: Mary in Jennie Marinšek.
- NEW YORK.**
Gowanda: James Dekleva.
- OHIO.**
Akron - Kenmore - Barberton: Mike Kopach in Matt. Močnik.
- BRIDGEPORT in okolica:** Joseph Snoy in John Vitez.
Cleveland: John Krebel in Anton Jankovich.
Fairport Harbor: Lovrenc Bajc.
Girard: John Kosin in Andrew Krivins.
Libson-Power Point: Jacob Bergant.
Piney Fork: Frank Završnik.
Powhatan Point, O.: John Guzel.
Warren: Joseph Jež.
- PENNSYLVANIA.**
Aliquippa: Geo. Smrekar.
Avala: Frank Bregar.
Crafton-Moon Run: Jennie Jerata.
Canonsburg-Strabane: John Terčelj in Marko Tekavec.
Export: Jos. Britz.
Forest City: Anthony Drasler Jr.
Point Marion: Tony Zupančič.
Herminea: Anton Zornik.
Imperial: Frank Augustin.
Johnstown in okolica: Andrew Vidrich, Ilija Bubalo in Frank Cvetan.
Latrobe: John in Mary Fradel.
Houston: Louis Britz.
Library: Nick Triller.
Meadowlands: Martin Bajc.
Park Hill - Conemaugh: Frank Podboy.
Rew: Anton Stopar.
Sharon: Joseph Cvelbar.
Potovalna zastopnika za Proletarca, Ameriški družinski koledar in Mjaski Glas za zapadno Penno Anton Zornik, Herminea, za Cambria in Somerset okraj pa Frank Cvetan, Johnstown.
- WASHINGTON.**
Seattle: Lucas Debeljak.
- WEST VIRGINIA.**
Elm Grove: Frank Kosem.
Star City: Lawrence Selak.
Thomas: Lenhart Werdinek.
- WISCONSIN.**
Milwaukee in West Allis: Louis Barborich.
Sheboygan: Frank Stih.
Willard: Mike Krultz in Matt Malnar.
- WYOMING.**
Kemmerer in okolica: Anton Tražnik in John H. Krzistik.
Rock Springs: John Jerob.

VPRAŠANJE POLJSKE ZLORABLJANO ZA BOJ PROTI SOVJ. UNIJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

čemur se upira ne samo poljska vlada v Londonu, ampak ves poljski propagandni aparat v Zed. državah, v Angliji in kjer še druge imajo kaj veljave.

V zveznem kongresu v Washingtonu se oglašajo poslanci in senatorji, ki z zgražanjem vprašujejo, čemu se je predsednik Roosevelt Rusiji toliko podal, da je atlantski čarter glede Poljske, Finske in baltičkih dežel popolnoma pozabil.

A njihovo zgražanje v resnici ni zaradi Poljske, pač pa ga hlinijo, kot da se jim res gre za male dežele in njihovo svobodo. Toda v resnici je njihovo sovraštvo obrnjeno proti Rusiji, ker ima ekonomski sistem, kakršnega se boje vsi, ki verujejo v svetovno privatne svojine in v izkoriščanje neposedujočih.

Mnogo Poljakov za spravo Mnogo Poljakov bi rado politiko natezanja med poljsko zamajno vlado in Moskvo ublažilo, oziroma odpravilo s sklenitvijo delovnega, realističnega sporazuma. Oni vedo, da Poljaki od sedanje Rusije ne morejo zahtevati toliko kot so si od nje vzeli l. 1919-20. Ob enem razumejo, da če si poljski narod in Sovjetska unija najdeta pot v spravo, bo to ob enem pomenilo tudi otvoritev v sodelovanje med njima.

In Poljska bi s tem veliko pridobila in prav tako Rusija. V Moskvo so nedavno dospeli zastopniki podtalnega gibanja na Poljskem in izrazili vladi željo, da bi radi z njo sporazum, ki bo jamčil Poljski svobodo in Rusiji pa prijateljstvo poljskega naroda.

V Moskvi deluje že od pričetka vojne poljski osvobodilni odbor v istem smislu. V Zed. državah je nekaj Poljakov, ki se trudijo duhovščino in politike poljskega rodu prepričati, da s hujškanjem zoper Rusijo ne bodo Poljski pravi nič koristili, pač pa z njim gnoje tla novi vojni.

Poljsko vprašanje je med zavestni eno najbolj spornih ne

toliko radi Poljakov na Poljskem, ampak vsled mogočnega poljskega vpliva in poljske propagande v Zed. državah in tudi v Angliji.

Ampak v Moskvi so se odločili, da kar se Rusije tiče, je ona po premaganju Nemcev za močno Poljsko, ki pa mora biti ob enem v prijateljstvu s Sovjetsko unijo. Vladajoči razred predvojnne Poljske pa je bil USSR nasproten in ker se hoče vrniti, nadaljuje s svojo prejšnjo politiko sovraštva do Rusije. Jasno je, da to vprašanje vsled teh razlik ne bo še tako kmalu izravnavano. Eden bo moral v tem sporu podleči, in Moskva pravi, da ta eden ne bo Rusija, ampak poljska reakcija.

Podgane v mestih velika nadlega

Dve največji ameriški mesti, Chicago in New York, imata velik problem s podganami. Glasi se čudno, a ne za prebivalstvo. Kanali, pomoli in "slumsi" so gnezda te golazni.

V Chicagu je poseben oddelek pod vodstvom komisarja za zdravstvo, ki ima nalogo pobijati podgane. Mestni proračun določa, da ima v ta namen pravico potrošiti \$50,000 na leto. Ker se uničevanje podgan vrši znanstveno, s pomočjo kemikalij, lahko to delo opravlja par ducatov oseb. Pravijo, da uničijo povprečno v Chicagu vsak dan 6000 podgan.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

nova knjižica, s poljudnimi navodili kako postati AMERISKI DRŽAVLJAN.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih jetnic iz zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom RAZNO: pa-Pruglas neodvisnosti, Ustavu Zed. držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsednik Zedinjenih držav in Poedine države z glavnim mestom, številom prebivalstva in velikostjo.

Cena knjižici je samo 50 centov s poštino vred.

Naročila sprejema: Knjigarna Proletarca 2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA" Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO 23, ILL.

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN and SURGEON

3724 West 26th Street Tel. Crawford 2212 OFFICE HOURS: 1:30 to 4 P. M. (Except Wed. and Sun.) 6:30 to 8:30 P. M. (Except Wed., Sat. and Sun.) Res. 2219 So. Ridgeway Ave. Tel. Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

BARETINCIC & SON POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

Najboljši pripomoček pri učenju angleščine za starejše, ali mlajšim za učenje slovenščine je DR. KERNOVO

"ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO"

"English-Slovene Reader"

Cena \$2.00 s poštino vred

Naročila prejema

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave., CHICAGO 23, ILL.

"Patriotic Devotion"— In War Time

Recent statements by representative bodies of two great church organizations pay a tribute to Labor Unionism. The General Conference of the Methodist Church and the Catholic Committee of the South are in agreement on the statement that—

Labor is the bulwark of democracy.
And so it is and must be. For, unless the workers of a nation are organized, then they must have no ways for formulating policies and taking action. Then policies must be made and action taken by some person or group other than Labor. And then the majority will be ruled, either by guile or by force, from the top. And that will not be democracy.

Having added our endorsement to a general principle, we now turn to a statement made by the Methodists in which both labor and management are lauded for "patriotic devotion to war production."

We'll agree that such a tribute is deserved. But we want to raise the question of profits. Was it, we ask, merely "patriotism" and "devotion" that resulted in the great flood of wealth from industry to the battlefields of the world? Or was it profits—which advocates of the social and economic status quo hail as the mainspring of human activity—that evoked the best efforts of both management and labor?

Well, assuming that the Methodists are right—
Why cannot the same high principle apply in peace?
We believe those principles—patriotism and devotion to the social welfare—can move men to greater effort than come from the incentive to pile up a surplus of dollars. We believe it all the more because it is around such principles that the leaders and mis-leaders of ordinary people rally the masses when there is an especially dangerous job to be done. A soldier faces mutilation and death in the task assigned to him. But it would be an insult to the soldier and death to his morale to say, "risk your life for the right to loot the vanquished." Instead, the soldier goes willingly to his death because he is told that he is fighting for the common right of all mankind—for home, for freedom, for equality, for simple justice.

Men fight and die for those ideals. They would also work and live for them if they became the way of life.

Socialism would call forth the greatest efforts of men because the ideals of Socialism appeal to the real things of life. War isn't the only situation in which the common good and basic nobility of human beings can find expression. Peace will see humanity giving "patriotic devotion" when the poisonous canker of the private-profit system is cast out of the economy of the nation and the world.—Reading Labor Advocate.

BUT TORIES STILL RED-BAIT

Our Mr. Landis points out in his article the ironic coincidence that Martin Dies announced his retirement from Congress just at the moment the Communist party carried out its announced plan to commit technical hara-kiri. Unfortunately, the new Communist Political Association, successor to the party, is likely still to give Tories something to be frightened about.

Communists are discredited as an American "menace" because they stripped themselves naked of intellectual honesty in their gyrations on American foreign policy. Even recently, while denouncing the Anglo-American policy on Badoglio, they were caught short by Stalin's "recognition" of Badoglio. They promptly flipfopped, and now they denounce any liberal who dares question the Allied flirtation with Italian fascism. Unbelievable as it may seem, the current party line on the home front is to be tender toward employers and rough on any bedeviled union that gets itself jammed in a strike.

Fortright native radicalism has a place in a democracy. American Communism today is neither native nor radical. It is a pale reflection of what its leaders guess, at a given moment, is Russia's policy. That is not useful either to Russia or the United States—but it is useful to those who want to smear liberals and progressives as dangerous "Reds." —The Chicago Sun.

A DRIVE AGAINST CO-OPS

Cooperative leaders are alarmed over what they regard as a concerted drive to destroy their organizations. They anticipate the same kind of "smear" campaign that has been waged for the last few years against organized labor.

Foes of the cooperatives are expected to pick out a dishonest co-operative—there are a few of this kind managed by individuals for their profit—and hold it up as a "horrible example" of the whole great movement. Evidence that this is the tactic to be employed is seen in articles by newspaper columnists who are or have been on the payroll of the National Association of Manufacturers.

The preliminary step in the wrecking program has already been taken. Congress was induced by Congressman Robertson (Dem., Va.) to insert a provision in tax legislation passed last winter requiring "coops" to file statements of their receipts and disbursements and other details of their business. Labor organizations are also included. Since neither "coops" nor trade unions are profit-making enterprises, they are now tax exempt. Those who induced Congress to adopt the amendment hope to change this policy.

The National Tax Equality Association, headed by Ben C. McCabe, Minneapolis millionaire and president of the International Elevator Company, is sponsoring the movement. McCabe has hired a crew of high-pressure publicity agents, including Laury A. Shuler, former editor of the Curtis publications, including the "Saturday Evening Post."

Congress is being flooded with leaflets, all of which stress the claim that "coops" enjoy an advantage over business and are menace to "private enterprise."

Complaint is made that "coops" have branched out into the ownership of grain elevators, oil wells, refineries and other manufacturing processes and are able to undersell

private competitors because they are exempt from taxes.

That statement is not true. The fact is "coops" pay all taxes that private business must pay except a tax on "profits," and "coops" do not make profits. They are simply buying and selling organizations and all "savings" go to their members.

And this is where the shoe pinches and explains why some business men are warring on the "coops." Genuine cooperatives, big and little, save their members the huge profits which otherwise would go into the pockets of business men. Of course, business men do not like anything that interferes with profits. Hence the Robertson amendment and now the plan to hamstring the cooperatives by taxing them.

HOUSING BAD, KIDS DIE

To arouse opinion on behalf of improved housing in Glasgow, meetings and educational lectures are being staged by the Independent Labor Party of Great Britain. Using official figures, it points out that infant mortality is far higher in Glasgow than in London, Manchester, or Liverpool. Out of the 285,000 houses in the Clyde-side city, 97,262 or 33 per cent, have no inside toilets, and 185,201, or 58 per cent, no bath. (W.P.)

\$35,000,000 IS ASKED FOR NEW ROCKET GUN

Our armed forces also have a rocket gun, and the "brass hats" think so well of it they have asked Congress to provide \$35,000,000 to produce it on a large scale.

No details about the gun or its method of operation have been disclosed. Army spokesmen said no information is available except the previously announced use of the famed "bazooka" gun, which is rocket propelled and has spread demoralization among the enemy.

THE MARCH OF LABOR

Just Seems Worse

We read and hear a great deal, nowadays, about the increase in juvenile delinquency. Every city reports an alarming increase since the war began, and authorities all agree that conditions due to the war are to blame.

There is on angle, however, that seems to have been overlooked, namely, the shift in population from rural to urban centers. Take Cincinnati, for example. Cincinnati war industries have attracted many thousands of people to the city in the last two years, and almost all of them have come from rural and hill sections of the State and of neighboring States. Many of these people, of course, had children and brought them with them, which means that the child population of the city has increased considerably.

Let us suppose that the pre-war child population was 100,000 and that there were 500 cases of juvenile delinquency per year. Let us suppose also that the influx of war workers and their families added 15,000 children to the pre-war total, that there are now 15,000 children in the city, and that the juvenile delinquency rate has increased in proportion. The authorities would thus be reporting a 15 per cent increase in juvenile delinquency where no such increase had actually taken place, it being merely in proportion to the population growth.

Practically every large city has increased its population in this way, and this, we believe, accounts in some measure for reports of increased delinquency. Add all the cities' totals together and the national total really presents an alarming picture. Remember, too, that few, if any, rural communities keep statistics on this sort of thing, which means that pre-war juvenile delinquency tabulations did not include the "bad" boys and girls in the country towns, and that when these same bad boys and girls moved to the city they immediately swelled the national total. In other words, they were not counted in before, but they are being counted in now.

We don't believe the children of today are any worse than those of five and ten years ago. It is just that there are more of them right around us in the cities, and, aggravated as we are by wartime conditions, we think they are worse.—The Brewery Workers.

Nazis Lecture Oppressed Slovenes on their Duty to Reich

WASHINGTON.—The Nazi-controlled paper Donau Zeitung published in Belgrade recently carried a special report from Ljubljana entitled "Slovenes and the Reich," in which it admitted the rising dissatisfaction of the Slovene population in Yugoslav territories "incorporated" into Germany.

The article in the paper said, according to reports reaching the OWI: "There is much talk in Ljubljana about a revival and re-establishment of Slovenian life, about postwar schemes and that everything has been falsely done during the last few years."

To this the article in the Nazi paper answered: "Wrong education of the youth can not be changed overnight. Sound national feeling (of the Slovenes) has degenerated into an exaggerated chauvinism. Volkstum frontiers, which those concerned, the Wends in South Carinthia and Lower Styria, did not want, have been scientifically proved to have existed always."

Then in an outburst of self-vindication, the article, as reported to the OWI, added: "Instead of referring to a centuries old membership in the Reich, they (the Slovenes) refer to it as to the arch enemy. Instead of remembering the origin of 'cultural' forces in the Slovenian area, they have become servants of Western mentality. Instead of leaning on their northern neighbor, they plot with London and Moscow."

People seldom improve when they have no other model than themselves to copy after.—Goldsmith.

MILLIONAIRE LOBBY PROPOSES 25% INCOME TAX LIMIT

There is a sinister conspiracy going on to protect the rich, living in the upper income brackets, at the expense of the rest of the people of the United States living in the lower income brackets.

It is a particularly sinister conspiracy in that the plan proposed by the lobby of financial and industrial lords of the present economic system is put out in such a way as to deceive our people. It is proposed by this millionaire lobby to amend the Constitution of the United States so that all income taxes will be limited to 25 per cent.

Let us take someone in what we will call "the Henry Ford Bracket." That is, someone in the million dollar a year income class. On this income, he would pay now about \$800,000 in taxes, leaving him about \$200,000 a year to live on. Under such an amendment as proposed by the millionaire lobby, those in the million dollar bracket could not be taxed more than \$250,000. This would leave him the tidy sum of \$750,000 to live on.

Now let us take a dive into the income range of about \$60,000. At the present time, the fortunate receiver of such an income has, after paying taxes, between \$25,000 and \$30,000 left to live on. If the millionaire amendment should go through, he would have \$45,000 a year left.

Now let us take the case of Sam Jones, a worker, who now pays \$175 in taxes on \$2,000 a year earnings. Under the proposed amendment, he could have his tax boosted to \$500, which would be just 25 per cent of his income. Don't fool yourself that there is no danger of that taking place. All of you in the lower income brackets know that you have had your taxes boosted.

Sixteen States have Passed Resolutions

Maybe you think that there is no danger of this conspiracy succeeding. Don't fool yourself. Already sixteen states have passed resolutions demanding such a constitutional amendment. Only the millionaire Governor Edge of New Jersey signed such a resolution passed by the state legislature.

Don't forget that 32 states can compel Congress to call a Constitutional Convention to act on an amendment. Above everything else, don't forget that such an amendment would destroy what is now supposed to be the basic principle of levying taxes according to "ability to pay."

Let us see what would happen if the amendment were adopted. The first thing would be that the tax on big incomes would be decreased. The next thing would be a decline in the total federal income. This would inevitably mean that the taxes on the lower and middle income brackets would have to be increased heavily. This increase, of course, would come upon those having from \$2,000 to \$5,000 a year income and, in some cases, on those having less than \$2,000 a year.

It is peculiar significance that one of the groups proposing and backing this attempt to put the burden of taxes on those who are least able to bear them, is the notorious committee for the rich—the Committee for Constitutional Government—which is headed by the millionaire publisher, Frank Gannett.

Two hundred and fifty thousand circulars have so far been distributed by this committee, which significantly enjoys the support of the Hearst press, is endorsed by some Tory members of Congress and, even more significantly, by many ex-American Firsters who would have left this nation naked to the organized thugs of Europe and Japan had they been able to have their way in controlling the policies of the government.

It is also very significant that the general press has largely ignored this attempt to relieve the rich and put the burden of taxation on the great producing mass of the people. That explains the reason why the average citizen does not know that this sinister plan is well on its way.

Just one newspaper in the Eastern States, the Philadelphia Record, gave much space to revealing this conspiracy. The reason for this is not hard to find. The millionaire publishers are just as anxious as the millionaire financiers and industrialists to put the burden of taxation on those who are least able to bear it.—C. W. E. in The Advance.

Too much gravity argues a shallow mind.—Lavater.

WE THINK "BOB" WATT WAS RIGHT

An Attempt to Answer the Question: "What Shall We Do With the German People After the War?"

We think "Bob" Watt, American labor's delegate to the Philadelphia conference of the International Labor Office, was right when he argued that a strong labor movement would go far toward solving the problem of what is to be done with the German people after the war.

For many, many years German workers were among the most intelligent and loyal trade unionists in the world. They were more inclined to talk Socialism than their American brothers, but that did not interfere with their devotion to their unions.

Wherever you find it, a labor union is a symbol of democracy. That's what "Bob" Watt had in mind when he suggested that a vigorous labor movement might transform Germany from a war-making to a peace-loving country. Hitler feared the German trade unions, and, fearing them, he destroyed them, murdering some of their leaders and driving others into exile. He realized that totalitarian dictatorship and free labor unions cannot exist side by side.

Some of Mr. Watt's opponents were disposed to hold the German workers responsible for the existence of Nazism and for its long list of revolting crimes. The fact is the trade unionists of Germany had nothing to do with Hitler's rise to power. So long as they had a chance to go to the ballot box they fought him.

But the big financiers and industrialists in Germany went over to Hitler, gave him a majority in the Reichstag and encouraged him to war on the labor unions. These are historic facts and we can't afford to ignore them.

If we don't accept "Bob" Watt's suggestion, what are we to do with the people of Germany? We can't kill them. The conscience of mankind would not tolerate that. We cannot enslave them, because, if we enslave German workers, we will enslave the workers of the United States, Britain, Canada and the other United Nations.

Those who doubt that statement should consider what happened after the last World War. Just two examples are sufficient:

The Allies compelled Germany to deliver annually a certain number of tons of coal as part of the reparations payment, and they turned over Germany's merchant fleet to British shipping companies at "bargain prices."

The result was that Britain's shipbuilding industry was impoverished, and thousands of shipyard workers lost their jobs. At the same time, British coal mine owners lost their customers in France and Italy. They couldn't compete with the free coal Germany was compelled to supply.

That was the beginning of the dreadful depression which afflicted England for many years and from which it had not fully recovered when this war started.

No, we must not start reforming Germany by further afflicting its workers. Let's punish the people really responsible for this war—Hitler and his lieutenants, high and low. Then let's break up the great landed estates, which have been the breeding places for German militarism for hundreds of years, and divide the land among small German farmers. Soon they will be so busy cultivating their plots that they will have no time for war.

Of course, we are not overlooking the most important item of all. Germany must be disarmed and kept disarmed. That will be a tough job, because we are afraid the bankers and the industrialists of the United States and Britain will do after this war what they did after the last war.

They will join up with German bankers and industrialists, and they will eagerly exploit workers, not only in Germany but throughout the world.

"Bob" Watt didn't get much support at the Philadelphia conference, but we repeat, we think he was shooting in the right direction.—Labor.

DIES AND COMMUNISTS SYNCHRONIZE DEPARTURE

By K. M. LANDIS II in The Chicago Sun

Did you ever notice how things come in pairs?

No sooner had Representative Dies announced his forthcoming retirement than his old side-kick, the Communist party, decided to dissolve.

This was appropriate. It is hard to imagine the Communist party without Martin Dies, or Martin Dies without the Communist party.

For six years they have been the Dead End Kids of our politics, linked together in their tumblers like a pair of Siamese twins who couldn't get along with each other or without each other.

With each session of Congress they became more indispensable to each other. The bond between them thickened every time the Dies committee got a new appropriation, and as they grew in circus notoriety, it would be difficult to say which drew the most nourishment from which.

They fed on publicity and passed it back and forth until they reached frightening dimensions. As a result, the Communist party, which had a normal capacity of some thousand actual members, became a terrible monster swallowing up millions of fellow travelers—including the little girl, Shirley Temple.

One Retires, the Other Expires

And look what it did for Martin Dies, who without the Communist party would have remained an obscure poll-tax congressman from Texas. He suddenly became a great giant in the land as he wrestled with the dragon to save us all from destruction.

Now what has happened? In the midst of a great war, while our armies are abroad, Mr. Dies announces he is going to retire and go back to Texas. And forthwith the Communist party grows pale and dies.

Maybe it is just a coincidence. Mr. Dies says he is suffering from a throat ailment. This seems

reasonable enough, but it doesn't satisfy people who have seen him in action. The Dies we knew would have stopped for nothing.

The truth is that the Communist party has also been ailing. It has lost its zip and given up its revolutionary program for "free enterprise" and the two-party system. It has even developed the gout and growled at the employees of Montgomery Ward who have been fighting Sewell Avery.

Browder Convinces His Party

For some time it has been suffering from a variety of diseases, including the bends and St. Vitus's dance, recently complicated by an onslaught of hardening of the arteries.

Whether there was an interconnection of cause and effect would be hard to say. Certainly, with Dies leaving the Dies committee, Earl Browder had no trouble convincing his fellow Communists that the party no longer had a reason for existence.

Maybe I am unduly sentimental. Everybody seems satisfied that the joint departure will contribute to national unity, but I can't help thinking how dull things will be.

There ought to be some way to bring back Dies and the Communist party for an annual reunion.

\$500 A PERSON BASIS

The new British budget calls for expenditures of nearly \$24,000,000,000 or, roughly \$500 for every man, woman or child in the United Kingdom. The budget submitted by President Roosevelt last January estimated expenditures at \$97,954,236,900. That represents per capita expenditures of slightly more than \$700.

Britain's national income however, is, roughly, \$29,500,000,000. On that basis British expenditures amount to five-sixths of the national income. On the basis of the Commerce Department's estimate of a \$150,000,000,000 national income this year our budget would be roughly 65 per cent of income.

The press is good or evil according to the character of those who direct it.—Bryant.